

Lääkekorvaukset

11.01.2021

Sisällysluettelo

1 Etuusohje	1
1.1 Asiakkaan kokonaistilanne	1
1.2 Tavoite	2
1.3 Etuuden osat	2
1.4 Oikeus ja edellytykset	3
1.4.1 Lääkemääräys	4
1.4.2 Lääkkeen luovuttaja	6
1.4.3 Tarpeelliset kustannukset	6
1.4.3.1 Kerralla korvattava valmistemäärä	7
1.4.3.2 Ostojen väliaika	8
1.4.4 Korvattavat valmisteet	9
1.4.4.1 Vaihtokelpoiset lääkevalmisteet	9
1.4.4.2 Vitamiinit	10
1.4.4.3 Erityisluvalla toimitettavat valmisteet	12
1.4.4.4 Apteekissa valmistetut lääkkeet, ei-lääkkeelliset voiteet ja muut valmisteet sekä kliiniset ravintovalmisteet	13
1.4.4.5 Lääkkeellinen happi ja veri	16
1.4.4.6 Kliiniset ravintovalmisteet ja niitä vastaavat tuotteet	17
1.4.4.7 Perusvoiteet	17
1.4.5 Lääkkeiden korvausoikeudet	18
1.4.6 Lisäkorvaus vuosiomavastuun ylittävistä kustannuksista	18
1.4.7 Annosjakelu	19
1.4.8 Suomessa syntyneiden lääkekustannusten KV-tilanteet	21
1.4.9 Ulkomailla syntyneet lääkekustannukset	22
1.5 Suhde muihin etuuksiin	23
1.6 Suorakorvaus	23
1.7 Hakeminen	26
1.7.1 Lääkekorvauksen hakeminen	27
1.7.2 Lääkkeiden korvausoikeuden hakeminen	28
1.7.3 Lääkkeiden lisäkorvauksen hakeminen	28
1.7.4 Vireilletulo	29
1.7.4.1 Lähettäjän vastuu	30
1.7.4.2 Asiakirjan siirto	31
1.7.5 Kuka voi hakea etuutta?	31
1.7.5.1 Henkilö itse	31
1.7.5.2 Edunvalvoja	32
1.7.5.3 Edunvalvontavaltuutettu	32
1.7.5.4 Asiamies eli valtuutettu	33
1.7.5.5 Lähiomainen tai muu henkilö	33
1.7.5.6 Kunta	34
1.7.6 Hakuaika	34

1.7.7 Lisäselvitysten pyytäminen	36
1.7.8 Suomessa ei-vakuutettu henkilö hakee lääkekorvausta, lisäkorvausta tai lääkkeiden korvausoikeutta	38
1.8 Korvauksen määrä	38
1.9 Korvauksen ja lääkekohtaisen omavastuun peruste	40
1.10 Ratkaiseminen	43
1.10.1 Käsittelypaikka	44
1.10.2 Esteellisyydestä	45
1.10.2.1 Käsittely- ja ratkaisukiello	46
1.10.2.2 Esteellisyyden toteaminen	46
1.10.3 Lääkekorvauksen ratkaiseminen	46
1.10.4 Lisäkorvaushakemuksen valmistelu ja ratkaiseminen	48
1.10.5 Arvion pyytäminen	49
1.10.6 Lisäselvityksen pyytäminen lääkehakemuksen ratkaisemiseksi	49
1.10.7 Kuuleminen	49
1.10.7.1 Milloin asiakasta on kuultava?	49
1.10.7.2 Miten kuullaan?	50
1.10.8 Päätöksen antaminen	50
1.10.8.1 Päätös lääkekorvauksesta	50
1.10.8.2 Päätös korvausoikeudesta	51
1.10.8.3 Päätös lisäkorvauksesta	51
1.10.8.4 Päätös kuolemantapauksissa lääkekorvauksissa	52
1.10.9 Lääkekorvaukset, Suomessa ei-vakuutettu henkilö	53
1.10.10 Lääkkeiden korvausoikeudet, Suomessa ei-vakuutettu henkilö	53
1.10.11 Lääkkeiden korvausoikeuksien aktivointi ja lakkauttaminen	55
1.10.12 Lääkekorvaukset ulkomailla ostetuista lääkkeistä	56
1.10.13 Paluu ulkomailta	56
1.11 Maksaminen	56
1.11.1 Maksuosoite	56
1.11.2 Maksunsaajat	57
1.11.2.1 Maksunvaatijat	57
1.11.3 Ennakonpidätys	57
1.11.4 Lääkekorvauksen maksaminen ulkomaille	57
1.12 Menettely liikamaksutilanteessa, kun lääkekorvauksesta ei ole annettu päätöstä	57
1.12.1 Takaisinperintä	58
1.12.2 Regressi	58
1.13 Päätöksen oikaisu ja poistaminen	58
1.14 Lääkkeiden korvausoikeuden lakkauttaminen, korvausoikeuspäätöksen oikaisu ja poisto	58
1.14.1 Ulkomaille muutto	60
1.15 Muutoksenhaku	60

1 Etuosohje

Etuosohje on toimintaohje, jota käytetään apuna etuuksien ratkaisutyössä. Ohje on ensisijaisesti tarkoitettu Kelan sisäiseen käyttöön. Ohjeen pdf-tiedosto muodostuu automaattisesti Kelan intranetissä olevan etuosohjeen verkkosivuista.

Pdf-muotoisesta etuosohjeesta puuttuvat kaikille ohjeille sisällöltään samanlaiset ohjeet

- päätöksen oikaisu ja poistaminen
- takaisinperintä
- muutoksenhaku.

Näistä on tehty omat pdf-ohjeet.

1.1 Asiakkaan kokonaistilanne

Kun käsittelet asiakkaan lääkekorvaus- tai sairaanhoitokorvaushakemusta, sinun tulee aina ensimmäiseksi kartoittaa asiakkaan kokonaistilanne ratkaisutyön mallin mukaisesti. Asiakkaalla saattaa olla tarve myös muihin etuuksiin tai sairauteen liittyvään neuvontaan.

Selvitä asiakkaasta Kelassa jo oleva tieto:

- tarkastele sairauden kokonaistilannetta laaja-alaisesti eri näkökulmista
- arvioi lisätiedon tarve ja ole tarvittaessa yhteydessä asiakkaaseen
  - valmistaudu puheluun asiakkaalle siten, että voit puhelun aikana pyytää tarvittaessa lisätietoja myös muihin asiakkaalla vireillä oleviin etuuksiin
- huomioi mahdollinen oikeus / vaikutus muuhun etuuteen
- huomioi mahdollinen oikeus myös toiseen lääkekorvausoikeuteen. Esimerkiksi B-lausunto saapuu sepelvaltimotaudin erityiskorvattaviin (206) lääkkeisiin ja siinä on riittävät tiedot asiakkaan sydämen vajaatoiminnasta ja rytmihäiriöstä, ja lääkekorvaustietojen perusteella myös lääkeostoja näihin sairauksiin liittyen. Pyydä asiantuntijalääkärin kannanotto myös erityiskorvausoikeuksien 201 ja 207 myöntämisestä.
- onko asiakkaalla muutoksenhakuja vireillä tai paljon muutoksenhakuja etuushistoriassa
- katso viimeisimmät yhteydenotot

Tiedonkulun varmistamiseksi kirjaa tarpeelliset tiedot työn kommenttikenttään ja nosta tarvittaessa asiakkaan palvelutietoihin (vihreä puhekupla).

Hakemuksesta ja lääkärinlausunnosta saat tietoa siitä, minkälainen sairaus oikeuttaa esimerkiksi lääkekorvausoikeuden myöntämiseen.

Hahmota asiakkaan kokonaistilanne:

Tutustu asiakkaan tilanteeseen OIWAn koostenäytöllä.

- katso asiakkaan palvelutiedot (vihreä puhekupla)
- tarkista asiakkaan etuustiedot sekä vireillä olevat, että ratkaistut hakemukset

Huomioi sairauden mahdollinen vaikutus muihin etuuksiin:

Vammaistuet

- onko asiakkaalla vammaistuen päätöstä
- jos asiakkaalle myönnetään uusi lääkkeiden korvausoikeus tutki, onko tällä vaikutusta esim. vammaistukeen. Erityisesti tilanteessa, jos tuki on aiemmin hylätty.

Toimeentulotuki

- onko asiakkaalla toimeentulotuen päätöksiä. Jos on, niin kuinka pitkäaikaisia.

Tee asiakkaan tämänhetkisestä tilanteesta itsellesi kokonaisnäkemyksellä kerrottujen tietojen sekä sinulla nyt käsiteltävänä olevan työn asiakirjojen perusteella. Kiinnitä huomiota erityisesti seuraaviin asioihin:

- asiakkaalla on todettu uusi, pitkäaikainen sairaus, jolla saattaa olla vaikutusta esimerkiksi vammaistukeeseen tai toimeentulotukeeseen
- asiakkaan sairauden tai vamman vaikutukset toimintakykyyn ovat lisääntyneet
- asiakkaalla on useita asioita vireillä tai hän on saanut hylkääviä päätöksiä
- asiakirjoista tms. tulee esille taloudellisen tilanteen ongelma

Jos havaitset kokonaistilanteen kartoittamisessa, että asiakkaalla on useita tai isoja ongelmia terveydessä tai toimeentulossa, hän voi hyötyä moniammatillisesta palvelusta. Lue lisää: Moniammatillinen palvelu .

1.2 Tavoite

Kela vastaa sairausvakuutuksen toimeenpanoon liittyvistä tehtävistä sekä seuraa ja valvoo sairausvakuutuslain ja sen nojalla annettujen asetusten ja määräysten noudattamista ja toteuttamista ([SVL 1 luku 3 § 1 mom.](#)).

Kelan on turvattava asiakkaille samat sairausvakuutuslain mukaiset oikeudet riippumatta siitä, saavatko he korvauksen lääkkeistään apteekin välityksellä vai Kelasta. Kelan on myös huolehdittava, että asiakkaat ovat asuinpaikasta riippumatta samanarvoisessa asemassa.

1.3 Etuuden osat

Lääke-etuuden osat

Lääkekorvaus	Lääkkeiden korvausoikeus	Lääkkeiden lisäkorvaus
Edellytykset	Edellytykset <ul style="list-style-type: none"> • Rajoitettu peruskorvattavat lääkkeet • Erityiskorvaus • Kliiniset ravintovalmisteet 	Edellytykset
Suorakorvaus	Suorakorvaus	Suorakorvaus
Hakeminen	Hakeminen	Hakeminen
Määrä	Määrä	Määrä

Määräytymisperusteet	Määräytymisperusteet	Määräytymisperusteet
Ratkaiseminen	Ratkaiseminen	Ratkaiseminen

1.4 Oikeus ja edellytykset

Sairausvakuutuslain mukaisesti vakuutetulla henkilöllä on oikeus saada erikseen säädetyn omavastuun ylittävältä osalta korvausta tarpeellisista sairaanhoidon sekä raskauden ja synnytyksen aiheuttamista kustannuksista (SVL 2 luku 2 § 1 mom.).

Sairausvakuutuksesta korvataan lääkärin ja hammaslääkärin sekä rajattuun lääkkeenmääräämiseen oikeutetun sairaanhoitajan sairauden hoitoon määräämien korvattavien lääkkeiden tarpeellisia kustannuksia. Lääke korvataan edellyttäen, että kyse on lääkelain (395/1987) mukaisesta lääkemääräystä edellyttävästä lääkevalmisteesta, joka on tarkoitettu joko sisäisesti tai ulkoisesti käytettynä parantamaan tai helpottamaan sairautta tai sen oireita. Lisäksi edellytetään, että sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimivan lääkkeiden hintalautakunnan lääkevalmisteelle hyväksymä korvattavuus on voimassa ja että lääkevalmisteesta peritty hinta on enintään sen suuruinen kuin vahvistettu kohtuullinen tukkuhinta tai enimmäistukkuhinta, johon on lisätty enintään lääketaksa-asetuksen mukainen apteekin toimitusmaksun sisältävä myyntikate ja arvonlisävero (SVL 5 luku 1 § 1 mom.).

Oikeutta lääkkeen erityiskorvaukseen, rajoitetusti korvattavan lääkkeen tai korvattavan kliinisen ravintovalmisteen korvaukseen tulee hakea Kelalta erikseen. Myönnetystä korvausoikeudesta tehdään merkintä asiakkaan Kela-korttiin.

Muun lain mukaiset korvaukset

Asiakas ei voi saada korvausta lääkkeistä, jotka hän saa maksutta muun kuin sairausvakuutuslain perusteella. Tällaisia lakeja ovat mm.

- liikennevakuutuslaki,
- työtapaturma- ja ammattitautilaki,
- sotilasvammalaki,
- sotilastapaturmalaki,
- tartuntatautilaki,
- laki ja asetus terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa,
- siviilipalvelulaki.

Näiden lakien nojalla muiden maksajatahojen korvaamat lääkekustannukset eivät kerrytä alkuomavastuuta eivätkä vuosiomavastuuta.

Julkinen laitoshoido

Lääkkeet kuuluvat julkisen terveydenhuollon yksikön kustannusvastuulle silloin, kun

- asiakas on hoidossa vuodeosastolla.
- lääkehoito annetaan kunnallisen sairaanhoidon yhteydessä avovastaanotolla.

Asevelvollisen oikeus korvaukseen

Palveluksessa olevat asevelvolliset ovat puolustusvoimien terveydenhuollon vastuulla. Oikeuden määrittelee laki ([322/1987](#)) ja asetus ([371/1987](#)) terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa.

Jos asevelvollinen palveluksessa ollessaan tai loma-aikoina on ostanut apteekista lääkkeitä, hänellä on kuitenkin oikeus saada sairausvakuutuslain mukaiset korvaukset. Vastaava oikeus korvaukseen on myös siviilipalvelusmiehellä ([siviilipalveluslaki 49 §](#)).

Vankilassa olevan oikeus korvaukseen

Vankeinhoitolaitoksen on järjestettävä vangin terveyden- ja sairaanhoito sekä lääkinnällinen kuntoutus ([vankeuslaki 10 luku 1 §](#)). Tämän vuoksi lääkekustannuksia ei yleensä korvata ajalta, jolloin asiakas on suorittamassa vankeusrangaistusta, vaikka korvaushakemus olisikin toimitettu Kelaan. Korvausta voidaan maksaa vangille loman aikana tai valvotun koevapauden aikana syntyneistä kustannuksista taikka jos vanki on vakavan sairauden tai vamman vuoksi hoidettavana vankilan ulkopuolella.

Lue lisää:

- [Eryityiskorvaus](#)
- [Rajoitetusti peruskorvattavat lääkkeet](#)
- [Kliiniset ravintovalmisteet](#)
- Lisäkorvaus

1.4.1 Lääkemääräys

Lääkemääräys eli resepti on lääkkeen määräämiseen oikeutetun henkilön laatima määräys, jonka perusteella apteekki toimittaa potilaalle lääkkeen. Lääkemääräys voidaan välittää apteekkiin sähköisellä lääkemääräyksellä (laki sähköisestä lääkemääräyksestä 61/2007), kirjallisesti tai puhelimitse (STM:n asetus 1088/2010).

- **Lääkemääräys ulkomailla ostoa varten:** Lääkkeen määrääjä voi laatia asiakkaalle sähköisen lääkemääräyksen, jota ei kuitenkaan käytetä sähköisenä. Potilasohjeen sijasta lääkkeen määrääjä tulostaa englanninkielisen lääkemääräyksen, jota käytetään paperisen reseptin tapaan. Tuloste on nimeltään Lääkemääräys ulkomailla ostoa varten. Sitä ei voi tulostaa itse Omakannasta eikä sillä voi ostaa lääkkeitä Suomesta.
- **Eurooppalainen lääkemääräys:** Jos lääkemääräystä ei voi teknisistä syistä laatia sähköisesti (ja tulostaa siitä Lääkemääräystä ulkomailla ostoa varten), lääkkeen määrääjä voi laatia kirjallisen eurooppalaisen lääkemääräyksen, jolla voi ostaa lääkkeen toisesta EU- tai Eta-maasta tai Sveitsistä.

- **Sähköinen lääkemääräys** alkaa vaiheittain toimia myös muissa Euroopan maissa. Suomalaisella sähköisellä lääkemääräyksellä on voinut [tietyin edellytyksin](#) ostaa lääkkeitä Virosta tammikuusta 2019 lähtien.

Rajattuun lääkkeenmääräämiseen oikeutettu sairaanhoitaja voi määrätä lääkkeitä apteekista toimitettavaksi saamansa kirjallisen määräyksen mukaisesti. Kirjallisen määräyksen antaa vastaava lääkäri siinä terveystieteessä, johon sairaanhoitaja on palvelussuhteessa (laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 1994/559). Rajatun lääkkeenmääräämisen piirissä olevat lääkkeet, tautitilat ja lääkkeenmääräämisen rajaukset on määriteltävä asetuksessa (STM:n asetus lääkkeen määräämisestä 1088/2010).

Valmiste voidaan yleensä korvata silloin, kun se on määrätty sairauden hoitoon. Lisäksi edellytetään, että lääkkeiden hintalautakunnan lääkevalmisteelle hyväksymä korvattavuus on voimassa (SVL 5 luku 1 § 1 mom.). Jos valmiste on määrätty sairauden ennaltaehkäisemiseen tai terveydentilan ylläpitoon, lääkkeen määrääjä merkitsee sähköisessä reseptissä hoitolajiksi 'muu'. Tällöin valmiste ei ole korvattava.

Lääkärin itselleen, oman sairautensa hoitoon määräämät valmisteet voidaan korvata yleisten korvusedellytysten täyttyessä, jos lääkäri on merkinnyt oman nimensä ja syntymäaikansa potilaan henkilötiedoille varattuun kohtaan lääkemääräyksessä.

Pro auctore -lääkemääräyksellä lääkäri, hammaslääkäri, optikko tai suuhygienisti voi määrätä ammatinsa harjoittamisen yhteydessä tarvittavaa lääkettä. Pro auctore -lääkemääräyksellä ostetuista valmisteista ei makseta korvausta.

Lääkemääräyksen voimassaoloaika

a) Kaksi vuotta

Lääkemääräys on voimassa kaksi vuotta määräämis- tai uudistamispäivästä lukien, jollei lääkkeen määrääjä ole rajoittanut määräyksen voimassaoloaikaa (STM:n asetus 1088/2010).

Poikkeuksellisesti apteekki voi toimittaa asiakkaalle keskeytymättömän lääkehoidon turvaavan lääkemäärän pysyvän lääkityksen ollessa kyseessä lukuun ottamatta huumausaine- ja PKV-lääkkeitä, jos lääkemääräyksen vanhenemispäivästä on kulunut korkeintaan yksi kuukausi ja jos lääkemääräyksessä on jäljellä kyseistä lääkevalmistetta. Keskeytymättömän lääkehoidon turvaamiseksi voidaan lääkettä toimittaa enintään kuukauden hoitoa vastaava määrä. Jos lääkkeen pienin markkinoilla oleva pakkauskoko vastaa yli kuukauden hoitoa, voidaan lääkepakkaus toimittaa jakamattomana. Lääkemääräyksessä tulee tällöin olla jäljellä toimitettavaa pakkausta vastaava lääkemäärä (Lääkelalan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen määräys 2/2016).

Jos lääkäri on rajoittanut lääkemääräyksen voimassaoloaikaa, ei lääkettä voi toimittaa lääkemääräyksen voimassaoloajan päättymisen jälkeen.

b) Yksi vuosi

Enintään yhden vuoden määräämis- tai uudistamispäivämäärästä lukien ovat voimassa (STM:n asetus 1088/2010):

- PKV-lääkemääräykset
- huumausainelääkkeen lääkemääräykset
- potilaskohtaisten erityisluvallisten lääkkeiden lääkemääräykset

Edellä mainituilla lääkemääräyksillä voi toimittaa lääkettä enintään 12 kuukauden ajan lääkemääräyksen määräämis- tai uudistamispäivästä lukien, ellei lääkkeen määrääjä ole rajoittanut määräyksen voimassaoloaikaa. Vuoden voimassaoloaika koskee myös apteekissa valmistettavaa lääkeseosta, joka sisältää huumausaineläkettä, PKV-lääkeainetta tai erityislupavalmistetta. Lääkemääräyksen voimassaoloajasta poikkeaminen ei koske edellä mainittuja lääkemääräyksiä.

1.4.2 Lääkkeen luovuttaja

Korvausta maksetaan yleensä vain apteekkeista tai sivuapteekkeista ostetuista lääkkeistä, kliinisistä ravintovalmisteista ja perusvoiteista. Poikkeuksellisesti korvausta voidaan kuitenkin maksaa yksityisen sairaalan tai reumatoimiston asiakkaalle antaman laskun perusteella.

Sairaalasta poistuvalla asiakkaalla voidaan antaa sairaala-apteekista tai lääkekeskuksesta keskeytymättömän hoidon jatkamista varten tarpeelliset lääkkeet. Myös sairaalan poliklinikalla tai terveyskeskuksen vastaanotolla käyneelle asiakkaalle voidaan luovuttaa hoidon aloittamiseksi tarvittavat lääkkeet. Näistä potilaalle ilmaiseksi sairaalasta tai terveyskeskuksesta annetuista valmisteista ei makseta korvausta.

Poikkeuksen muodostavat:

- sairaalasta ostetut korvattavat kliiniset ravintovalmisteet.
- lääkkeet, joiden käyttöön vaaditaan säteilylain ([592/1991](#)) tarkoittama turvallisuuslupa (esim. radiojodi).
- lääkkeellinen happi, joka luovutetaan asiakkaalle hapen toimittajalta (Oy Linde Gas Ab/Oy Aga Ab tai Oy Woikoski Ab).

1.4.3 Tarpeelliset kustannukset

Vakuutetulla on oikeus saada korvausta tarpeellisista sairaanhoidon kustannuksista. Tarpeettomia hoitokustannuksia tulee välttää vaarantamatta kuitenkaan vakuutetun terveydentilaa (SVL 2 luku 2 §).

Tarpeellisenä hoitona pidetään yleisesti hyväksytyn, hyvän hoitokäytännön mukaista hoitoa.

Lääkekustannuksia pidetään tarpeellisina, kun

- lääkettä käytetään annostusohjeen mukaisesti,
- kerralla ostetaan enintään kolmen kuukauden lääkkeet. Jos kuitenkin yhden pakkauksen arvonlisäverollinen vähittäishinta on yli 1000 euroa: kerralla ostetaan enintään yhden kuukauden lääkkeet,
- korvattavan lääkkeen, kliinisen ravintovalmisteen tai perusvoiteen uusi erä ostetaan vasta sitten, kun edellinen erä on käytetty lähes kokonaan,
- lääkkeet ostetaan mahdollisimman edullisina pakkauskokoina,
- pitkäaikaiseen hoitoon tarkoitettu uusi lääkitys aloitetaan yleensä pienellä pakkauksella,
- lääke on vaihdettu halvimpaan tai siitä hinnaltaan vähän poikkeavaan vaihtokelpoiseen lääkevalmisteeseen (Läkelaki 57 b §, [STM:n asetus 210/2003](#)).

Läkettä, perusvoidetta tai kliinistä ravintovalmistetta ei yleensä korvata, jos valmistetta on hankittu tuhoutuneen tai hävinneen pakkauksen tilalle.

Esitetystä periaatteista voidaan poiketa vain, jos siihen on erityisiä hoidollisia tai farmaseuttisia syitä (esim. silmätipat) tai jos jotain kaupan olevaa pakkauskoko ei ole tilapäisesti saatavilla.

Lue lisää:

- Kerralla korvattava valmistemäärä
- Ostojen väliaika
- Vaihtokelpoiset lääkevalmisteet

1.4.3.1 Kerralla korvattava valmistemäärä

Korvaus maksetaan samalla kertaa ostetusta enintään kolmen kuukauden hoitoaikaa vastaavasta valmistemäärästä. Jos yhden pakkauksen arvonlisäverollinen vähittäishinta on toimitushetkellä korkeampi kuin 1000 euroa, korvausta maksetaan kuitenkin enintään yhden kuukauden hoitoaikaa vastaavasta valmistemäärästä. (SVL5 luku 9 § 5 mom.).

Kela voi erityisestä syystä maksaa korvausta ennaikaisesti ostetuista tai yli 3 kuukauden (kallit lääkkeet yli 1 kuukauden) hoitoaikaa vastaavasta lääkemäärästä. Matka ulkomaille voi olla tällainen erityinen syy.

Korvattava valmistemäärä lasketaan lääkemääräyksen annostusohjeen perusteella.

- Jos lääkemääräyksessä ei ole annostusohjetta tai lääkkeen määrääjä on antanut potilaalle suullisesti uuden annostusohjeen, korvattava enimmäismäärä arvioidaan lääkkeen määrääjän potilaalle ilmoittaman annostusohjeen perusteella.
  - Näissä tapauksissa apteekki ilmoittaa Kelalle toimitettavissa tilitystiedoissa tai asiakkaalle annettavassa laskelmassa vanhan ohjeen lisäksi voimassa olevan annostusohjeen.
- Huumausaineet ja PKV-lääkkeet voidaan toimittaa korvattuina vain lääkärin lääkemääräykseen kirjaaman tai apteekin lääkäriltä puhelimitse saaman annostusohjeen perusteella.

Valmisteen pakkauskoosta ja annostusohjeesta riippuen apteekissa korvattuna toimitettu valmistemäärä voi olla pienempi tai hieman suurempi kuin kolmen kuukauden hoitoaikaa vastaava määrä.

Lääkekorvauksia maksettaessa edellytetään, että valmiste on ostettu kustannusten kannalta tarkoituksenmukaisina pakkauksina. Valmisteet toimitetaan yleensä alkuperäisessä pakkauksessaan ja sellaisina pakkaukokoina, joissa lääkkeen hinta muodostuu edullisimmaksi.

Utta läikehoitoa aloitettaessa asiakkaalle on yleensä tarkoituksenmukaista toimittaa pieni pakkauskoko.

Apteekkien SV-ohjeissa on eräitä [esimerkkejä kerralla korvattavasta lääkemäärästä](#).

Erityiset syyt poiketa kerralla korvattavasta lääkemäärästä

Poikkeuslupa Kelasta / Kallit lääkkeet

Jos asiakas ei voi asioida apteekissa kuukauden välein, niin asiakas voi pyytää Kelaa selvittämään, voidaanko hänelle myöntää poikkeuslupa ostaa kalliita lääkkeitä kerralla enemmän kuin kuukauden lääkemäärä.

- Kyseessä on kallis lääke, jos valmisteesta (sama kauppanimi, vahvuus, lääkemuoto ja myyntiluvan haltija) on markkinoilla jokin pakkausko, jonka arvonlisäverollinen vähittäishinta (ilman toimitusmaksua) on yli 1000 euroa.
- Asiakas tekee aloitteen poikkeuslupan käsittelystä.
- Asiakkaan tulee esittää perustelut poikkeuslupaa varten.

Kun poikkeuslupa myönnetään, Kela välittää apteekkeille tiedon sähköisesti Kelan suorakorvaustietojen kyselypalvelun kautta. Asiakasta koskeva tieto on heti kaikkien apteekkien käytettävissä.

Poikkeuslupa käsitellään erillisen prosessin/toimintaohjeen mukaisesti.

Poikkeuslupa Kelasta / Ulkomaanmatkalle tarvittavat lääkkeet

Jos asiakas ei voi ostaa ulkomaanmatkalle tarvittavia korvattavia reseptilääkkeitä ei-korvattuna, niin asiakas voi pyytää Kelaa selvittämään, voidaanko hänelle myöntää poikkeuslupa ostaa lääkkeet suorakorvattuna.

Kela voi poikkeuksellisesti antaa apteekille luvan toimittaa ulkomailla oleskelun aikana tarvittavan lääkemäärän suorakorvattuna, jos asiakas kuuluu Suomen sairausvakuutukseen ulkomailla oleskelun ajan. Asiakkaan aiemmin ostettujen lääkkeiden riittävyys ja ulkomaanmatkalle tarvittava lääkemäärä selvitetään ennen poikkeuslupan antamista. Asiakkaan tulee ottaa yhteyttä Kelaan, jotta voidaan selvittää, kuuluuko hän Suomen sairausvakuutukseen ulkomailla oleskelun ajan.

Kun poikkeuslupa myönnetään, Kela välittää apteekkeille tiedon sähköisesti Kelan suorakorvaustietojen kyselypalvelun kautta. Asiakasta koskeva tieto on heti kaikkien apteekkien käytettävissä.

Poikkeuslupa käsitellään erillisen prosessin/toimintaohjeen mukaisesti.

1.4.3.2 Ostojen väliaika

Korvausta voi saada uudesta lääkkeen, kliinisen ravintovalmisteen ja perusvoiteen erästä sen jälkeen, kun aiemmin ostettu erä on lääkkeen määrääjän antaman annostusohjeen mukaisesti käytetty lähes kokonaan (SVL 5 luku 9 §). Uudesta erästä voi siten saada korvausta, ellei erityisestä syystä muuta johdu, aikaisintaan:

- 1) kolme viikkoa ennen edellisen erän loppumista, kun valmistetta on edellisellä kerralla ostettu kolmen kuukauden hoitoaikaa vastaava määrä;
- 2) kaksi viikkoa ennen edellisen erän loppumista, kun valmistetta on edellisellä kerralla ostettu kahden kuukauden hoitoaikaa vastaava määrä;
- 3) yksi viikko ennen edellisen erän loppumista, kun valmistetta on edellisellä kerralla ostettu kuukauden hoitoaikaa vastaava määrä tai sitä vähäisempi määrä.

Esimerkiksi insuliinin ja silmätippojen säilyvyys on pakkauksen käyttöönoton jälkeen rajallista, mikä tulee ottaa huomioon laskettaessa ostojen väliaikaa. Myös annostelussa hukkaan menevä osuus voi muodostua suureksi, jolloin ohjetta suurempi kulutus voidaan ottaa huomioon edellisestä ostosta kulunutta väliaikaa laskettaessa, ei etukäteen.

Erityinen syy ostojen väliajasta poikkeamiseen voi olla ulkomaanmatka, jos asiakas kuuluu Suomen sairausvakuutukseen ulkomailla oleskelun ajan. Katso tarkemmin [Kerralla korvattava valmistemäärä](#).

1.4.4 Korvattavat valmisteet

Lääkkeen korvaamisen edellytyksenä on, että lääkkeiden hintalautakunnan lääkevalmisteelle hyväksymä korvattavuus on voimassa ja lääkevalmisteesta peritty hinta on enintään sen suuruinen kuin vahvistettu kohtuullinen tukkuhinta tai enimmäistukkuhinta, johon on lisätty enintään lääketaksa-asetuksen mukainen apteekin toimitusmaksun sisältävä myyntikate ja arvonlisävero ([SVL 5 luku 1 §](#)). Myös vastaavat apteekissa valmistetut lääkkeet voivat olla korvattavia.

Korvattava valmiste voi olla

- lääkemääräyksellä sairauden hoitoon määrätty lääke tai raskauden tai synnytyksen vuoksi tarpeellinen lääke,
- lääkemääräyksellä määrätty lääketieteellisin perustein välttämätön itsehoitolääke,
- apteekissa edullisempaan valmisteeseen vaihdettu lääke,
- lääkärin lääkemääräyksellä sairauden hoitoon määräämä kliininen ravintovalmiste,
- lääkärin ja rajattuun lääkkeenmääräämiseen oikeutetun sairaanhoitajan määräämä, lääkärin toteaman pitkäaikaisen ihotaudin hoitoon käytettävä perusvoide,
- vitamiini tai hivenaine silloin, kun lääkkeen määrääjä määrää niitä sairauteen, jonka hoidossa niillä on luotettavasti tieteellisissä tutkimuksissa osoitettu olevan lääketieteellistä merkitystä,
- Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen erityisluvalla toimitettava valmiste.

Verivalmisteiden ja lääkkeellisen hapen korvaamisessa noudatetaan soveltuvin osin, mitä lääkkeiden korvaamisesta säädetään.

Sairausvakuutuslain mukaista korvausta ei makseta

- perinteisistä kasvirohdosvalmisteista eikä homeopaattisista valmisteista
- sairaanhoitoon liittyvien tai vakuutetun muutoin tarvitsemien hoitotarvikkeiden, apuvälineiden ja proteesien hankkimisesta aiheutuvista kustannuksista.

Lue lisää:

- Sairausvakuutuslaki 2 luku 1-3 § ja 5 luku 1-3 §

1.4.4.1 Vaihtokelpoiset lääkevalmisteet

Lääkkeiden korvaaminen edellyttää, että apteekki on vaihtanut lääkemääräyksellä määrätyn lääkevalmisteeseen [Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen luettelon](#) mukaiseen vaihtokelpoiseen lääkevalmisteeseen, joka on hinnaltaan halvin tai jonka hinnan ero halvimpaan on enintään 0,50 euroa (Läkelaki 57 b §).

Vaihtoa ei suoriteta, jos lääkkeen määrääjä tai ostaja on kieltänyt vaihdon. Lääkevalmistetta ei myöskään tarvitse vaihtaa, jos lääkemääräyksellä määrätty lääkevalmiste on jo halvin tai jonka hinnan ero halvimpaan valmisteeseen on lääkelain mukainen.

Vaihtokelpoisten luetteloon ei sisälly nikotiinivalmisteita eikä valmisteita, joissa vaihtoa ei pidä tehdä rinnakkaisvalmisteisiin farmakologisten tai kliinisten syiden takia (vaihto rinnakkaistuonti- tai rinnakkaisjakeluvaimisteeseen on mahdollinen); näitä ovat mm. varfariini, sydänglykosidit, useimmat rytmihäiriölääkkeet, immunoseerumit, rokotteet ja epilepsian hoidossa käytettävät lääkkeet.

Ostajalla on aina halutessaan oikeus saada toimitushetkellä hänelle tosiasiallisesti halvin vaihtokelpoinen lääkevalmiste, ellei lääkkeen määrääjä ole kieltänyt vaihtoa.

Lue lisää:

- [Luettelo Kelalle ilmoitetuista vaihtokelpoisten valmisteiden hinnoista](#)
- [Sosiaali- ja terveysministeriön asetus lääkevaihdosta 210/2003](#)

1.4.4.2 Vitamiinit

Vitamiineja ja hivenaineita sisältävistä valmisteista maksetaan korvausta silloin, kun niitä on määrätty lääkemääräyksellä sairauteen, jonka hoidossa niillä on luotettavasti tieteellisissä tutkimuksissa osoitettu olevan lääketieteellistä merkitystä. Korvauksen edellytyksenä on, että valmisteelle hyväksytty korvattavuus on voimassa (katso SZLV-valmistekysely tai lääkehaku). Myös apteekin valmistamista vitamiineista ja hivenaineista voidaan maksaa korvaus Kelasta korvauksen edellytysten täytyessä.

Vitamiineista ja hivenaineista ei makseta korvausta, jos niitä on määrätty sairauden ennalta ehkäisemiseen tai terveydentilan ylläpitoon. Tällöin lääkkeen määrääjä merkitsee sähköisessä reseptissä hoitolajiksi 'muu'.

Korvauksen maksaminen apteekin välityksellä

Asiakas voi saada apteekista suorakorvattuina lääkemääräyksellä sairauden hoitoon määrätty vitamiinit ja hivenaineet, joille on voimassa lääkkeiden hintalautakunnan hyväksymä korvattavuus ja joiden korvaamista apteekin kautta ei ole rajoitettu.

Korvauksen maksaminen Kelasta

Korvaus lääkemääräyksellä sairauden hoitoon määrättyistä vitamiini- ja hivenainevalmisteista maksetaan Kelasta silloin, kun niiden korvaamista on apteekin kautta rajoitettu. Korvauksen maksamiseen tarvittava selvitys riippuu valmisteesta ja sairaudesta. Korvaamisen edellytyksiä ovat

- sairauden hoito tai
- sairauden hoito ja diagnoosimerkintä tai
- lääkärin selvitys.

Sairauden hoito

Jos valmiste on määrätty sairauden hoitoon, Kelasta voidaan maksaa korvaus seuraavista vitamiineista

- B1-vitamiini (tiamiini)-valmisteet
- B2-vitamiini (riboflaviini)-valmisteet
- B12-vitamiini (syanokobalamiini)-valmisteet (peruskorvaus tai erityiskorvaus)
  - pernisiöosi anemia ja muut B12-vitamiinin imeytymishäiriöt (107)
- C-vitamiini (askorbiinihappo)-valmisteista injektiovalmiste
- dekspantenoli
- D-vitamiinivalmisteet (peruskorvaus tai erityiskorvaus)
  - D-vitamiinin krooniset aineenvaihduntahäiriöt (123)
  - lisäkilpirauhasen vajaatoiminta (106)

- A+D-yhdistelmävalmisteet
- foolihappo
- K-vitamiinivalmisteet

Sairauden hoito ja diagnoosimerkintä

Jos valmiste on määrätty sairauden hoitoon ja lääkemääräyksessä on tietty diagnoosimerkintä, Kela voi maksaa peruskorvauksen seuraavista vitamiineista ja hivenaineista **seuraavien sairauksien ja sairautentilojen hoidossa**

Korvattavat vitamiinit

A-vitamiini ja beetakaroteeni- sekä A+E-yhdistelmävalmisteet

- rasvaliukoisten vitamiinien imeytymishäiriöt (esim. K90.3)
- xerophthalmia (E50)

B₆-vitamiini (pyridoksiini)-valmisteet

- pyridoksiiniriippuvuus (entsyymidefekti) ja siitä johtuvat pienten lasten kouristelut ja sideroblastianemia (D64.3)
- dialyysihoito
- oksalaattivirtsatiekivet
- homokystinuria
- isoniatsidi (INH)-hoito

B-vitamiiniyhdistelmävalmisteet, monivitamiinivalmisteet ja vitamiini + hivenaineyhdistelmävalmisteet

- pitkäaikainen pääasiassa parenteraalinen ravitseminen
- pitkäaikainen pääasiassa letkuruokinta

C-vitamiini (askorbiinihappo)-valmisteet

- dialyysihoito

E-vitamiini (tokoferoli)-valmisteet

- rasvaliukoisten vitamiinien imeytymishäiriöt (esim. K90.3)
- keskosten puutostilat

Vitamiini + psykostimulantti -yhdistelmävalmisteet

- narcolepsia (G47.4)

Korvattava hivenaine

Sinkkivalmisteet

- sinkin puutosta sairastavien potilaiden venoosit ja iskeemiset säärihaavat (esim. I83.2)
- acrodermatitis enteropathica (E83.2)

Jos lääkemääräyksestä puuttuu diagnoosimerkintä, ohjaa asiakas lääkkeen määräjän puoleen diagnoosin merkitsemistä varten, ellei se käy ilmi asiakasta koskevista asiakirjoista.

Lääkärin selvitys

Riittävän lääkärint selvityksen perusteella Kelasta voidaan maksaa peruskorvaus seuraavista vitamiineista ja hivenaineista alla mainittujen sairauksien hoidossa.

B-vitamiiniyhdistelmävalmisteet, monivitamiinivalmisteet ja vitamiini + hivenaineyhdistelmävalmisteet

- selvät aliravitsemustilat (esim. E41)
- vaikeat krooniset suoliston, maksan tai munuaisten sairaudet (K50, K51, K52, K70, K72, K73, K74, N18)

Lääkärin selvityksen tulee olla kliinisen alan erikoislääkärin tutkimukseen perustuva B-lääkärinlausunto tai muu vastaava riittävän perusteellinen selvitys, josta asiakkaan edellä mainitun sairauden laatu käy selvästi ilmi. Selvitystä ei tarvitse toimittaa erikseen, jos asiakkaan sairaus käy riittävän selvästi ilmi häntä koskevista asiakirjoista.

1.4.4.3 Erityisluvalla toimitettavat valmisteet

Lääkevalmisteella on oltava voimassa oleva Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen myöntämä myyntilupa ennen kuin valmiste voidaan tuoda markkinoille ja sitä voidaan myydä kuluttajille. Varsinaisen myyntiluvan lisäksi Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus voi kuitenkin erityisistä sairaanhoidollisista tai kansanterveydellisistä syistä myöntää yksittäistapauksissa luvan luovuttaa kulutukseen sellaisen lääkevalmisteeseen, jolla ei ole myyntilupaa (Läkelaki 4 luku 21 f §).

Määräaikaiset erityislupavalmisteet

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus voi ilman eri hakemusta myöntää lääkevalmisteelle määräaikaisen erityisluvan, jonka perusteella se voidaan luovuttaa kulutukseen, vaikka sillä ei ole varsinaista myyntilupaa (Lääkeasetus 10 f §). Kun lääkevalmisteelle on myönnetty määräaikainen erityislupa, sitä voidaan toimittaa apteekista kuten myyntiluvallista valmistetta.

Erityislupavalmisteet

Potilaskohtainen erityislupakäytäntö on rajattu sellaisiin poikkeustapauksiin, joissa myyntiluvallinen lääkevalmiste ei tule yksittäiselle potilaalle kysymykseen tai ei anna toivottua hoitotulosta (Lääkeasetus 10 b §). Erityislupavalmisteita voivat määrätä lääkärit ja hammaslääkärit. Lääkkeen määräämisen yhteydessä lääkäri täyttää erityislupahakemuksen, joka asiakkaan tulee lääkemääräyksen ohella toimittaa apteekkiin. Apteekki hakee erityislupaa lääkkeen kulutukseen luovuttamiseksi Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselta. Hakumenettely on maksullinen.

Erityislupa on

- potilaskohtainen
- reseptikohtainen
- apteekkikohtainen
- voimassa vuoden myöntämispäivästä.

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen ja lääkkeiden hintalautakunnan valtion maksuperustelain ([150/1992](#)) nojalla perimistä hakemusten käsittelymaksuista ei makseta sairausvakuutuskorvausta.

Rajoitetusti korvattavat erityislupavalmisteet

Lääkkeiden hintalautakunta voi myös rajoittaa erityislupavalmisteen korvattavuutta. Kela toimeenpanee rajoituksen joko asiakkaalle myönnettävällä korvausnumerolla tai ilman korvausnumeroa. Jos rajoitus on toimeenpantu ilman korvausnumeroa, asiakas voi saada valmisteesta suorakorvauksen sen jälkeen, kun oikeus suorakorvaukseen on ensin selvitetty Kelasta. Näillä valmisteilla on edellä mainitussa Korvattavat erityisluvalla toimitettavat lääkkeet -luettelossa KS-merkintä ('Rajoitettu peruskorvaus, apteekin tulee selvittää korvattavuus Kelasta').

Apteekin tai asiakkaan yhteydenoton jälkeen Kelassa selvitetään täyttääkö asiakkaan sairaus erityislupavalmisteen korvattavuuden kriteerit. Jos korvaamisen kriteerit täyttyvät ja asiakkaalla on oikeus saada rajoitetusti korvattavasta erityislupavalmisteesta korvaus, apteekille välittyy suorakorvaustietojen kyselypalvelusta tieto asiasta (tarkenne suorakorvaukseen). Tarkenne eli suorakorvauslupa voi olla voimassa enintään siihen saakka, kun erityislupavalmiste on korvattava. Asiakkaalla on oltava voimassa oleva lääkemääräys ja erityislupa, jotka määrittävät toimitettavan valmiste.

Korvaus erityislupavalmisteesta ja määräaikaisesta erityislupavalmisteesta

Erityislupavalmisteen ja määräaikaisen erityislupavalmisteen korvauksen edellytyksenä on, että sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön yhteydessä toimiva lääkkeiden hintalautakunta on vahvistanut valmisteelle **korvattavuuden ja kohtuullisen tukkuhinnan**. Jos erityislupavalmistetta myydään vahvistetun tukkuhinnan perusteella laskettua hintaa korkeammalla hinnalla, siitä ei voida maksaa korvausta lainkaan. Peruskorvattavuuden ja kohtuullisen tukkuhinnan vahvistamista voi hakea esimerkiksi potilas tai apteekki potilaan puolesta. Hakumenettelystä saa lisätietoa lääkkeiden [hintalautakunnasta](#). Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen ja lääkkeiden hintalautakunnan valtion maksuperustelain nojalla perimät käsittelymaksut eivät ole korvaukseen oikeuttavia lääkekustannuksia.

Lue lisää:

- [Erityislupalliset lääkevalmisteet](#)
- [Luettelo potilaskohtaisella erityisluvalla toimitettavista korvattavista lääkevalmisteista](#)
- [Luettelo määräaikaisella erityisluvalla toimitettavista korvattavista lääkevalmisteista](#)
- [Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen luettelo määräaikaisista erityislupavalmisteista](#)

1.4.4.4 Apteekissa valmistetut lääkkeet, ei-lääkkeelliset voiteet ja muut valmisteet sekä kliiniset ravintovalmisteet

---

Apteekissa valmistettu lääke voidaan korvata edellyttäen, että on kyse lääkelain (395/1987) mukaisesta lääkemääräystä edellyttävästä lääkevalmisteesta, joka on tarkoitettu joko sisäisesti tai ulkoisesti käytettynä parantamaan tai helpottamaan sairautta tai sen oireita (SVL 5 luku 1 §). Myös lääkemääräyksellä määrätty apteekissa

valmistettu perusvoide sekä lääketieteellisin perustein välttämätön itsehoitolääke voidaan korvata. Lisäksi edellytetään, että sairausvakuutuslain mukaiset korvaamisen edellytykset täyttyvät.

Apteekissa valmistettujen lääkkeiden peruskorvaus

Apteekissa valmistettu ex tempore -lääkevalmiste (mukaan lukien voideseos, joka sisältää lääkeainetta) on peruskorvattava, jos

- se sisältää lääkeainetta, jota on peruskorvattavassa myynti-/erityisluvallisessa valmisteessa tai
- se on valmistettu peruskorvattavasta myynti-/erityisluvallisesta valmisteesta.

Lisäksi edellytetään, että ex tempore -valmistetta käytetään sairausvakuutuslain tarkoittamaan sairauden hoitoon.

Ex tempore -valmiste on peruskorvattava silloin, kun vähintään yksi seoksen lääkeaineista on korvattava. Kun selvität apteekissa valmistetun seoksen korvattavuutta, katso lääkeaineen korvattavuus [Lääkehakupalvelusta](#) kohdasta Lääkeaine. Jos lääkeaine ei löydy lääkehakupalvelusta, tarkista myös mahdolliset korvattavat erityislupavalmisteet joko CICS:n SZLV-kyselystä valmistekohtaisesti tai Kelan verkkosivuilta: [Erityisluvalliset lääkevalmisteet](#) kohdasta Lääkeaine.

Korvattavan ex tempore -valmisteen lääkemuodon, vahvuuden ja pakkauskoon ei tarvitse olla sama kuin ko. lääkeainetta sisältävän korvattavan myynti-/erityisluvallisen valmisteen. Kuitenkin, jos on olemassa vastaava ei-korvattava valmiste (sama lääkemuoto ja vahvuus), ex tempore -valmiste ei ole korvattava. Samaksi lääkemuodoksi katsotaan esimerkiksi tabletti ja kapseli tai voide ja emulsiovoide. Esimerkiksi, jos 0,5 % hydrokortisoniemulsiovoiteesta on olemassa ainoastaan ei-korvattava myynti-/erityisluvallinen valmiste, apteekissa valmistettu 0,5 % hydrokortisonivoide ei ole korvattava

Huomioi myös lääkeaineiden rajoitetut korvattavuudet. Ex tempore -valmisteen korvattavuus ei voi olla laajempi kuin vastaavaan käyttöön tarkoitettun myynti-/erityisluvallisen valmisteen korvattavuus, esim. apteekin valmistama takrolimuusivoide on rajoitetusti peruskorvattava vain korvausnumerolla 317.

Apteekissa valmistettujen ei-lääkkeellisten voiteiden peruskorvaus

Apteekissa valmistettu voideseos, joka **ei sisällä lääkeainetta**, on peruskorvattava, jos

- lääkäri tai rajattuun lääkkeenmääräämiseen oikeutettu sairaanhoitaja on määrännyt voiteen lääkärin toteaman pitkäaikaisen ihotaudin hoitoon,
- voiteen voidaan katsoa vastaavan korvattavaa lääketehtaan valmistamaa perusvoidetta tai voiteen valmistuksessa on käytetty korvattavaa lääketehtaan valmistamaa perusvoidetta ja
- pakkauskoko on vähintään 100 g.

Korvattavaa perusvoidetta sisältävä voideseos korvataan pitkäaikaisen ihotaudin hoidossa perusvoiteena myös silloin, kun seokseen on lisätty ei-lääkkeellistä ainetta, esim. mentolia.

Erityistapauksia

- Dialyysihoidossa olevalle uremiapotilaalle maksetaan denaturoidun spriin laimennoksesta peruskorvaus.
- Natriumhydrogenokarbonaatista (soodasta) ja natriumbentsoaatista maksetaan peruskorvaus, kun kyseessä on sairauden hoito.

Apteekissa valmistettujen lääkkeiden erityiskorvaus

Lääkkeiden hintalautakunta vahvistaa lääkevalmisteen erityiskorvattavuuden. Kela ylläpitää luetteloja lääkkeiden hintalautakunnan vahvistamista erityiskorvattavista lääkeaineista ja -valmisteista. Apteekissa valmistettavan valmisteen erityiskorvattavuus määräytyy sen sisältämien lääkeaineiden erityiskorvattavuuksien perusteella.

Apteekissa valmistettu ex tempore -valmiste on erityiskorvattava, jos

- se vastaa erityiskorvattavaa myynti-/erityisluvallista valmistetta tai
- se on valmistettu erityiskorvattavasta myynti-/erityisluvallisesta valmisteesta tai
- lääkkeiden hintalautakunta on vahvistanut apteekissa valmistetun lääkevalmisteen erityiskorvattavuuden (natrium- ja kaliumkloridi).

Lisäksi edellytetään, että

- ex tempore -valmistetta käytetään sairausvakuutuslain tarkoittamaan sairauden hoitoon ja
- asiakkaalle on myönnetty erityiskorvausoikeus.

Kun selvität apteekissa valmistetun seoksen erityiskorvattavuutta, katso lääkeaineen erityiskorvattavuus [Lääkehakupalvelusta](#), esim. kohdasta Muita hakuvaihtoehtoja > Erityiskorvattavat lääkeaineet. Jos lääkeaine ei löydy ko.listasta, tarkista myös mahdolliset erityiskorvattavat erityislupavalmisteet joko CICS:n SZLV-kyselystä valmistekohtaisesti tai Kelan verkkosivuilta: [Erityisluvalliset lääkevalmisteet](#) kohdasta Lääkeaine.

Ex tempore -valmiste on erityiskorvattava silloin, kun seoksen kaikki lääkeaineet ovat erityiskorvattavia. Jos seos sisältää erityiskorvattavaa **ja** peruskorvattavaa **tai** ei-korvattavaa lääkeainetta, on valmiste peruskorvattava.

Erityiskorvattavan ex tempore -valmisteen lääkemuodon, vahvuuden ja pakkauskoon ei tarvitse olla sama kuin ko.lääkeainetta sisältävän myynti-/erityisluvallisen erityiskorvattavan valmisteen, kun valmistetta käytetään ko. erityiskorvattavassa sairaudessa.

Lääkkeiden hintalautakunta on vahvistanut erityiskorvattavuuden tiettyjä lääkeaineita sisältäville, apteekissa kilotavarasta valmistetuille lääkevalmisteille. [Kela ylläpitää luetteloja edellä mainituista lääkkeiden hintalautakunnan vahvistamista erityiskorvattavista lääkeaineista](#). Valmisteet eivät ole peruskorvattavia.

Huomioi kuitenkin lääkeaineiden rajoitetut erityiskorvattavuudet. Ex tempore -valmisteen korvattavuus ei voi olla laajempi kuin vastaavaan käyttöön tarkoitetun myynti-/erityisluvallisen valmisteen korvattavuus.

Apteekissa valmistettujen kliinisten ravintovalmisteiden korvattavuus

Lääkkeiden hintalautakunta vahvistaa kaupallisen kliinisen ravintovalmisteiden korvattavuuden. Korvattavat kaupalliset kliiniset ravintovalmisteet löytyvät [Lääkehakupalvelusta](#). Lääkehaussa ei ole kliinisten ravintovalmisteiden koostumusta.

Apteekissa valmistettu kliininen ravintovalmiste on korvattava, jos

- se vastaa korvattavaa kaupallista kliinistä ravintovalmistetta tai
- se on valmistettu korvattavasta kaupallisesta kliinisestä ravintovalmisteesta tai
- lääkkeiden hintalautakunta on vahvistanut apteekissa kilotavarasta valmistetun kliinisen ravintovalmisteiden korvattavuuden.

Lisäksi edellytetään, että

- valmistetta käytetään sairausvakuutuslain tarkoittamaan sairauden hoitoon ja
- asiakkaalle on myönnetty kliinisen ravintovalmisteiden korvausoikeus.

Korvattavan apteekissa valmistetun kliinisen ravintovalmisteiden lääkemuodon, vahvuuden ja pakkauskoon ei tarvitse olla sama kuin ko. korvattavan kaupallisen kliinisen ravintovalmisteiden, kun valmistetta käytetään ko. korvattavassa sairaudessa.

Lääkkeiden hintalautakunta on vahvistanut korvattavuuden tietyille apteekissa kilotavarasta valmistetuille kliinisille ravintovalmisteille. Apteekissa valmistettavat kliiniset ravintovalmisteet ovat yleensä aminohappoja sisältäviä valmisteita. [Kela ylläpitää luetteloa edellä mainituista lääkkeiden hintalautakunnan vahvistamista korvattavista kliinisistä ravintovalmisteista](#). Kun selvität apteekissa valmistetun kliinisen ravintovalmisteiden korvattavuutta, katso korvattavuus edellä mainitusta luettelosta. Esimerkiksi sitrulliinista on nykyisin korvattava kaupallinen kliininen ravintovalmiste (Citrulline easy tabletsR), minkä vuoksi sitrulliini ei ole Kelan ylläpitämässä luettelossa. Sitrulliini on kuitenkin korvattava ylempänä esitettyjen periaatteiden mukaisesti.

1.4.4.5 Lääkkeellinen happi ja veri

Lääkkeellisestä hapesta ja verestä korvataan vakuutetulle aiheutuneet tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset. Peruskorvausta maksetaan alkuomavastuun täyttymisen jälkeen. Korvaamisessa noudatetaan soveltuvin osin lääkkeiden korvaamista koskevia säädöksiä (SVL 5 luku 1 § 3 mom., SVL 5 luku 9 § 4 mom., SVL 5 luku 9 a §).

Hapen käyttöön liittyvien happipullojen ja nestehappilaitteiden kustannukset ovat korvattavia. Korvausta ei makseta happirikastimesta, lääkkeellisen hapen kuljetuskustannuksista eikä apuvälineistä esim. happiviikset.

Lääkkeellisen hapen toimittavat asiakkaalle Oy Linde Gas Ab (Oy AGA Ab) tai Oy Woikoski Ab.

Korvauksen hakeminen

Lääkkeellistä happea ei voi toimittaa sähköisellä lääkemääräyksellä.

Lääkkeellisestä hapesta sekä happipullojen ja nestehappilaitteiden kustannuksista ei voi saada suorakorvausta. Asiakas hakee korvausta Kelasta. Vuosiomavastuun ylittymisen jälkeen asiakas voi valtuuttaa lääkkeellisen hapen toimittajan hakemaan korvaukset Kelasta [valtakirjalla](#).

Lääkkeellinen happi sekä happipullojen ja nestehappilaitteiden kustannukset korvataan hapen toimittajan antaman laskun ja maksutositteen perusteella. Hakemukseen on liitettävä voimassa oleva lääkemääräys tai sen kopio, jos sitä ei ole aiemmin toimitettu Kelaan tai se ei ole enää voimassa.

Lääkkeellisen hapen korvaushakemukset ohjataan indeksoinnissa Läntisen vakuutuspiiriin käsiteltäväksi.

Lisäkorvaus ja poikkeava lääkekohtainen omavastuu

Kun lääkkeellisestä hapesta ja siihen liittyvistä happipullojen kustannuksista maksetaan lisäkorvausta, peritään poikkeava lääkekohtainen 0,21 euron omavastuu jokaiselta alkavalta hoitoviikolta (Vna 337/2015). Kolmen kuukauden hoitoajalta perittävä lääkekohtainen omavastuu on 2,50 euroa.

Poikkeava lääkekohtainen omavastuu peritään happipullojen tai nestehappilaitteiden kustannuksista. Jos asiakkaalla on useita erilaisia hapen käyttöön liittyviä happipulloja tai nestehappilaitteita, poikkeava lääkekohtainen omavastuu peritään vain yhden pullon tai laitteen kustannuksesta.

1.4.4.6 Kliiniset ravintovalmisteet ja niitä vastaavat tuotteet

---

Asiakas voi saada korvauksen lääkärin määräämän kliinisen ravintovalmisteen kustannuksista seuraavien edellytysten täytyessä:

- valmistetta käytetään vaikean sairauden hoidossa korvaamaan tai täydentämään ruokavaliota tai sen osaa, ja asiakkaalle on lääkärinlausunnon perusteella myönnetty oikeus kliinisen ravintovalmisteen korvaukseen,
- valmiste on hankittu apteekista tai sairaalasta,
- sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimiva lääkkeiden hintalautakunta on vahvistanut valmisteelle korvattavuuden ja kohtuullisen tukkuhinnan (SVL 5 luku 2 § 1 mom.).

Sairausvakuutuslain säännökset koskevat soveltuvin osin kliinisiä ravintovalmisteita vastaavia tuotteita (SVL 5 luku 2 § 2 mom.) Kliinistä ravintovalmistetta vastaavalla tuotteella tarkoitetaan äidinmaitoa.

Lue lisää:

- [Kliinisten ravintovalmisteiden korvattavuuden edellytykset](#)
- [Kelan lääkehaku: Korvattavat kliiniset ravintovalmisteet](#)
- [Luettelo kliinisinä ravintovalmisteina käytettävistä aineista ja sairauksista, joiden hoidossa apteekissa valmistetut kliiniset ravintovalmisteet ovat korvattavia](#)

1.4.4.7 Perusvoiteet

Perusvoiteet ovat yleisiä kauppatavaroita ja niistä ei yleensä makseta korvausta.

Lääketehtaan valmistama apteekista hankittu perusvoide voidaan korvata, jos

- lääkäri tai rajattuun lääkkeenmääräämiseen oikeutettu sairaanhoitaja on lääkemääräyksellä määrännyt perusvoiteen lääkärin toteaman pitkäaikaisen ihotaudin hoitoon,
- lääkkeiden hintalautakunta on vahvistanut perusvoiteelle korvattavuuden ja kohtuullisen tukkuhinnan (SVL 5 luku 2 § 3 mom.),
- muut sairausvakuutuslain mukaisen korvaamisen edellytykset täyttyvät.

Lue lisää:

- [Apteekissa valmistetut perusvoiteet](#)

1.4.5 Lääkkeiden korvausoikeudet

Oikeus erityiskorvattavan, rajoitetusti erityiskorvattavan tai rajoitetusti peruskorvattavan lääkkeen tai kliinisen ravintovalmisteen korvaukseen osoitetaan lääkärinlausunnolla. Eräiden lääkkeiden kohdalla oikeus korvaukseen voidaan osoittaa myös lääkärin lääkemääräykseen tekemällä merkinnällä.

Lue lisää:

- [Erityiskorvaus](#)
- [Rajoitetusti erityiskorvattavat lääkkeet](#)
- [Rajoitetusti peruskorvattavat lääkkeet](#)
- [Kliiniset ravintovalmisteet](#)
- [Lääkärinlausunnot](#)
- [Korvausoikeuksiin liittyvät säädökset](#)
- Lääkkeiden korvausoikeuden hakeminen Korvausoikeushakemuksen valmistelu ja ratkaiseminen

1.4.6 Lisäkorvaus vuosiomavastuun ylittävistä kustannuksista

Jos saman kalenterivuoden aikana alkuomavastuun ja vakuutetulle sairausvakuutuslain mukaan korvatuista lääkkeistä, kliinisistä ravintovalmisteista sekä perusvoiteista korvaamatta jääneiden kustannusten yhteismäärä ylittää vuosiomavastuun, vakuutetulla on oikeus ylittävältä määrältä lisäkorvaukseen (SVL 5 luku 8 § 1 mom.).

- Lisäkorvaus on 100 prosenttia lääkkeen hinnasta tai viitehinnasta 2,50 euron lääkekohtaisen omavastuun ylittävältä osalta.
  - Katso lisäkorvauksen poikkeava lääkekohtainen omavastuu, kun kyseessä on poikkeavan lääkekohtaisen omavastuun piiriin kuuluva lääke.

Vuosiomavastuun rahamäärä on sidottu elinkustannusindeksiin (SVL 5 luku 8 § 2 mom.).

Kertyminen

Vuosiomavastuuta kerryttävät kaikki korvattavista valmisteista maksetut omavastuut, joita ei ole korvattu muun lain nojalla. Asiakkaan omavastuuseen kuuluviksi katsotaan myös mm. potilasvakuutuskeskuksen maksamat omavastuut. Myös alkuomavastuu kerryttää vuosiomavastuuta.

Ostavastuuosuuteen ei lasketa niitä lääkekustannuksia, jotka eivät ole sairausvakuutuksesta korvattavia. Asiakkaan maksettavaksi jääneet viitehinnan ylittävät osuudet eivät kerrytä alkuomavastuuta eivätkä vuosiomavastuuta.

Vuosiomavastuukertymän oikeellisuuden varmistumiseksi apteekkitilityksiin kohdistuvien toimenpiteiden, lääkkeiden korvaus- ja korvausoikeushakemusten käsittelyn sekä lääkekorvausten seurannan tulee olla ajantasaista ja jatkuvaa.

Lue lisää:

- Lääkkeiden lisäkorvauksen hakeminen
- Lisäkorvaushakemuksen valmistelu ja ratkaiseminen

1.4.7 Annosjakelu

Annosjakelussa apteekki toimittaa asiakkaan säännöllisesti käyttämät lääkkeet kerta-annoksiksi jaeltuina pääsääntöisesti kahden (2) viikon hoitoaikaa vastaavana eränä. Koska annosjakelussa asiakkaalle toimitetaan kerralla yleensä kahden viikon hoitoaikaa vastaava lääkemäärä, asiakkaalle ei jää suuria määriä käyttämättömiä lääkkeitä, jos lääkitys lopetetaan tai siinä tapahtuu muutoksia.

Annosjakelu voidaan toteuttaa koneellisesti tai käsin.

Annosjaeltujen lääkkeiden ja annosjakelupalkkion korvausten tilityksissä noudatetaan sairausvakuutuslakia, valtioneuvoston asetusta poikkeavan lääkekohtaisen omavastuun perimisestä, valtioneuvoston asetusta lääketaksasta sekä suorakorvausmenettelystä sovittuja menettelytapoja.

Annosjaelluista lääkkeistä peritään poikkeava lääkekohtainen omavastuu jokaiselta alkavalta hoitoviikolta alkuomavastuun täyttymisen jälkeen (SVL 5 luku 9 a §, SVL 5 luku 3 a §).

Poikkeavan lääkekohtaisen omavastuun periminen annosjaeltuna toimitettavien lääkkeiden korvaamisessa edellyttää, että

- asiakkaan lääkitys on tarkistettu tarpeettomien, keskenään yhteensopimattomien ja päällekkäisten lääkitysten poistamiseksi; ja
- annosjakeluun siirtyminen on pitkäaikaisessa lääkehoidossa lääketieteelliseltä kannalta perusteltua; ja
- lääkäri on tehnyt annosjakeluun siirtymisestä merkinnän lääkemääräykseen; ja
- annosjaeltaviksi lääkkeiksi valitaan yksikköhinnoiltaan edullisia lääkkeitä ja ne toimitetaan kahden viikon hoitoaikaa vastaavissa lääke-erissä, ellei ole perusteltua syytä menetellä muutoin.
  - Perusteltuja syitä kahden viikon lääke-erästä poikkeamiseen voivat olla lomakausi, asiakkaan matkalle lähtö, uuden lääkityksen aloittaminen kokeilulla ja muut näihin rinnastettavat syyt. Pelkkä asiakkaan oma pyyntö ei yleensä ole riittävä syy kahden viikon lääke-erästä poikkeamiseen, ellei sen syynä ole esimerkiksi pitkä välimatka asuinpaikan ja apteekin välillä tai muu vastaava perusteltu syy. Perusteltu syy ilmoitetaan Kelalle reseptin lisätiedoissa.

Esim. Jos asiakkaalle toimitetaan annosjaeltuna 14 päivän lääkkeet, häneltä peritään poikkeava lääkekohtainen omavastuu kahdelta (2) viikolta eli jokaiselta alkavalta hoitoviikolta.

Esim. Jos asiakkaalle toimitetaan annosjaeltuna poikkeuksellisesti 8 päivän lääkkeet, häneltä peritään poikkeava lääkekohtainen omavastuu kahdelta (2) viikolta eli jokaiselta alkavalta hoitoviikolta.

Lisäksi annosjakelussa noudatetaan seuraavia menettelytapoja, joilla pyritään madaltamaan korvattavia lääkekustannuksia. Apteekki huolehtii, että myös asiakas on tietoinen näistä periaatteista:

- Asiakkaan lääkitys sovitetaan annosjakelun lääkevalikoimaan.
- Lääkkeet hinnoitellaan yksikköhintojen ja asiakkaalle toimitetun lääkemäärän mukaisesti.
- Lääkkeet hinnoitellaan lääkkeiden toimituspäivän hinnaston mukaisesti. Toimituspäiväksi katsotaan päivä, jolloin lääkkeet luovutetaan apteekista. Myös asiakkaan suorakorvaustietojen (esim. asiakkaan voimassa olevat korvausoikeudet) on oltava toimituspäivän mukaiset.
- Vaihtokelpoisista lääkkeistä annosjakelussa käytetään halvinta tai siitä hinnaltaan vähän poikkeavaa valmistetta, ellei lääkäri tai ostaja kiellä vaihtoa.

Korvausta maksetaan vain toimitettujen lääkkeiden kustannuksista.

Annosjaellun lääkkeen toimituseräkohtainen toimitusmaksu

Lääketaksasta annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään annosjaellun lääkkeen toimituseräkohtaisesta toimitusmaksusta. Annosjaellun lääkkeen toimitusmaksu (0,18 euroa ilman arvonlisäveroa) vastaa kahdestoistaosaa kolmen kuukauden lääke-erän toimitusmaksusta (2,17 euroa ilman arvonlisäveroa).

Annosjakelupalkkion korvaamisen edellytykset

75 vuotta täyttäneellä vakuutetulla on oikeus korvaukseen annosjakelun kustannuksista, jos

- hänellä on annosjakelun alkaessa vähintään kuusi annosjakeluun soveltuvaa korvattavaa lääkettä. Annosjakelun aloituksella tarkoitetaan hetkeä, jolloin lääkäri tekee päätöksen asiakkaan siirtämisestä annosjakeluun. Sen jälkeen asiakkaan lääkityksen tarve ja tarkoituksenmukaisuus arvioidaan. Tämän tai myöhemmin tehdyn arvioinnin perusteella jäljelle voi jäädä alle kuusi annosjakeluun soveltuvaa korvattavaa lääkettä. Tämä ei kuitenkaan poista asiakkaan oikeutta annosjakelupalkkion korvaukseen.
- lääkäri on tarkastanut potilaan lääkityksen tarpeettomien, keskenään yhteensopimattomien ja päällekkäisten lääkitysten poistamiseksi,
- lääkäri on arvioinut annosjakeluun siirtymisen tarpeellisuuden pitkäaikaisessa lääkehoidossa ja tehnyt potilaan lääkemääräykseen merkinnän ”annosjakelu”.

(SVL 5 luku 10 §)

Kunnan järjestämä lääkejakelu

Jos kunta hankkii lääkkeiden annosjakelun ostopalveluna, se vastaa kokonaisuudessaan annosjakelupalkkiosta aiheutuvista kustannuksista. Kela ei maksa annosjakelupalkkiosta korvausta kunnan järjestämän lääkejakelun piirissä oleville henkilöille, kun lääkejakelu sisältyy asiakkaan kunnalle maksamaan asiakasmaksuun. Annosjakelupalkkiosta ei myöskään voida maksaa korvausta kunnalle tai kuntayhtymälle.

Annosjakelupalkkion korvauksen määrä

Asiakkaalle korvataan annosjakelusta perittävästä palkkiosta 40 prosenttia. Apteekin perimä annosjakelupalkkio voi vaihdella, mutta korvausta maksetaan viikkoa kohden enintään 3,15 euron suuruisesta palkkiosta. Asiakas saa annosjakelupalkkiosta korvausta enintään 1,26 euroa/viikko.

Annosjakelupalkkion kustannuksista asiakkaan maksettavaksi jäävää osuutta ei lasketa osaksi alkuomavastuuta eikä myöskään osaksi vuosiomavastuuta eikä siitä makseta lisäkorvausta.

Lue lisää:

Poikkeava lääkekohtainen omavastuu

1.4.8 Suomessa syntyneiden lääkekustannusten KV-tilanteet

Suomessa syntyneiden lääkekustannusten kansainvälisissä tilanteissa kustannukset ovat syntyneet henkilölle, joka on

1. Suomessa ei-vakuutettu tai
2. Suomessa vakuutettu, mutta hänen sairaanhoidon kustannuksista vastaa toinen EU- tai Eta-maa tai Sveitsi.

Lääkekustannukset kuuluvat sairaanhoidon kustannuksiin ja siksi henkilön oikeus lääkekorvauksiin määräytyy samojen periaatteiden mukaisesti kuin henkilön oikeus muihinkin sairaanhoitokorvauksiin. Siten myös Suomessa ei-vakuutetulle henkilölle voidaan tietyissä tapauksissa maksaa perus-, erityis- ja lisäkorvausta sairausvakuutuslain mukaisesti. Henkilö voi lisäksi hakea ja hänelle voidaan myöntää lääkkeiden korvausoikeuksia.

Käytä Kansainvälisten sairaanhoitokorvausten etuusohjetta, kun ratkaiset Suomessa syntyneiden lääkekustannusten KV-tilanteita. Alla on lääkekorvauksia koskevat tarkennukset. Jos jokin viittaa siihen, että asiakas olisi muuttanut Suomeen tai aloittanut työskentelyn Suomessa, toimi Kv-kytkentäinen etuusasia -prosessin mukaisesti.

Tietyt henkilöryhmät saavat lääkekorvauksen (perus-, erityis- ja lisäkorvaus) suorakorvauksena apteekissa, vaikka he eivät kuulu Suomen sairausvakuutukseen eikä heillä ole Kela-korttia. Tieto henkilön oikeudesta suorakorvaukseen välittyy apteekkiin sähköisesti Kelan suorakorvaustietojen kyselypalvelun kautta. Apteekki tarkistaa henkilön oikeuden lääkekorvaukseen suorakorvaustietojen kyselypalvelusta jokaisen lääkeoston yhteydessä.

Jos asiakas ei saa apteekissa lääkeostosta suorakorvausta (esimerkiksi turisti EU-maasta), hän voi hakea korvausta Kelasta hakemuslomakkeella SV 178. Apteekki antaa asiakkaalle selvitykset korvauksen hakemista varten.

Korvaus Kelasta voidaan maksaa vain Suomessa oleskelun aikana käytettävästä lääkemäärästä.

Kelan käsittelyjärjestelmät ohjaavat tarvittaessa laskuttamaan maksetun korvauksen asiakkaan sairaanhoitokustannuksista vastaavalta maalta. Esimerkiksi apteekkitilitysten

käsittelyjärjestelmä ohjaa tekemään laskun E125-sovelluksella ja SY-järjestelmässä laskutuksen tiedot tallennetaan KV-tunnistetieto-näytölle.

Lue lisää:

- Ei-vakuutetun oikeudesta korvauksiin
- Eri henkilöryhmien oikeudesta korvauksiin
- Korvauksen määräytymisperusteista
- Laskutustietojen tallentamisesta
- Koulutusmateriaalista 9.3. ja 13.3.2017
- SY-järjestelmässä maksettavien korvausten prosessista

1.4.9 Ulkomailla syntyneet lääkekustannukset

Käytä Kansainvälisten sairaanhoitokorvausten etuusohjetta, kun ratkaiset ulkomailla syntyneiden lääkekustannusten KV-tilanteita.

Jos asiakas on sairastunut äkillisesti oleskellessaan tilapäisesti toisessa EU- tai Eta-valtiossa tai Sveitsissä, hänen tulee korvausta hakiessaan valita joko

1. Suomen rajat ylittävää terveydenhuoltoa koskevan lain mukainen korvaus tai
2. hoitoa antaneen maan lainsäädännön mukainen korvaus, ns. avuksitulomenettely.

Sairausvakuutuslain perusteella korvataan kustannukset, jos asiakas

1. on sairastunut muualla kuin EU- tai Eta-valtiossa tai
2. on hakeutunut omatoimisesti (ilman ennakkolupaa) toiseen EU- tai Eta-valtioon tai Sveitsiin
3. hakee korvausta pelkän lääkkeen kustannuksista, jolloin tilanne tulkitaan omatoimiseksi hoitoon hakeutumiseksi

Jos asiakas on saanut hoitoa ennakkoluvan perusteella toisessa EU- tai Eta-maassa tai Sveitsissä, hoitoon liittyvät kustannukset (ml. lääkekustannukset) korvataan joko Suomen tai hoitoa antaneen maan lainsäädännön perusteella, sen kumpi on asiakkaalle edullisempi

Korvaus ulkomailla ostetusta lääkkeestä voidaan maksaa, kun

- lääkemääräyksen on antanut henkilö, jolla on oikeus määrätä lääkkeitä kyseisessä valtiossa
- lääkkeiden korvaamisen yleiset edellytykset täyttyvät
- korvaushakemuksen liitteistä käy ilmi, että lääke on ostettu asianomaisen valtion virallisena pidettävästä lääkkeiden jakelukanavasta esimerkiksi apteekista, lääkäriltä, lääkäriasemalta tai sairaalasta
- yksittäisten lääkkeiden hinnat ovat todennettavissa hakemuksen liitteistä
- kysymyksessä on sellainen lääkevalmiste, joka vastaa Suomessa korvattavaa lääkettä.

Ulkomailta internetin kautta tai esim. postitse hankittuja lääkkeitä ei korvata.

- Sairausvakuutuslaissa ei ole perustetta sille, että ulkomailta postimyytinä ja internetin välityksellä hankitut lääkkeet korvattaisiin sairausvakuutuksesta.
- Laki rajat ylittävästä terveydenhuollosta puolestaan koskee ulkomailla oleskelun aikana ostettuja lääkkeitä, eivätkä ulkomailta postitse tai internetin välityksellä hankitut lääkkeet tule myöskään tämän lain perusteella korvattaviksi.

1.5 Suhde muihin etuuksiin

Muut Kelan myöntämät etuudet eivät ole este lääkekorvausten maksamiselle.

Lääkekorvaukset eivät estä muiden Kelan etuuksien saamista. Lääkekustannukset otetaan huomioon arvioitaessa toimintakyvyn heikentymisestä aiheutuneiden erityiskustannusten määrää. Lääkekustannukset voidaan myös huomioida lapsen hoidosta, huolenpidosta ja kuntoutuksesta aiheutuvan taloudellisen rasituksen kokonaisuutta arvioitaessa.

Lue lisää:

- Eläkettä saavan hoitotuki: Lue lisää Määrän arvioinnista
- Alle 16-vuotiaan vammaistuki: Lue lisää Rasituksen arvioinnista
- 16 vuotta täyttäneen vammaistuki: Lue lisää Määrän arvioinnista

1.6 Suorakorvaus

[Sairausvakuutuslain 15 luvun 9 §](#):ään perustuen Kansaneläkelaitos ja apteekit ovat sopineet asiakkaille kuuluvien lääkekorvausten maksamisesta apteekkien välityksellä, jotta asiakkaat voivat hankkia tarpeelliset lääkkeensä mahdollisimman joustavasti.

Kuka saa suorakorvauksen?

Korvauksen lääkeostosta apteekin kautta voi saada, kun korvaamisen edellytykset täyttyvät ja kyseessä on

- Suomessa asuva, sairausvakuutuslain mukaan vakuutettu henkilö.
- Toisessa EU-maassa asuva, vain Suomesta eläkettä saava henkilö.
- Työpaikkakassan jäsen sillä edellytyksellä, että apteekki ja työpaikkakassa ovat tehneet keskinäisen sopimuksen suorakorvausmenettelyn soveltamisesta.
- Suomessa asuva, toisessa EU-maassa työskentelynsä perusteella vakuutettu rajatyöntekijä tai merimies.

Kelan suorakorvaustietojen kyselypalvelu

Apteekki voi luovuttaa valmisteet omavastuuhintaan vain, jos lääkkeen ostotilanteessa tarkistetaan asianomaisen henkilön oikeus suorakorvaukseen Kelan suorakorvaustietojen kyselypalvelusta.

Lupa suorakorvaustietojen kyselyyn

Apteekki huolehtii, että asiakkaalta saadaan lupa häntä koskevien tietojen hakemiseen kyselypalvelun kautta.

Asiakas antaa luvan jollakin seuraavista tavoista:

- Asiakas esittää Kela-korttinsa,
- Asiakas esittää potilasohjeen sähköisestä reseptistään,
- Asiakas esittää vihreätaustaisen eurooppalaisen sairaanhoitokorttinsa tai
- Asiakas esittää Kelan antaman 'Todistus oikeudesta hoitoetuuteen Suomessa' -asiakirjansa.
- Asiakas, jonka henkilöllisyys on varmistettu, antaa suullisesti luvan hakea häntä koskevat tiedot kyselypalvelusta.

- Toisen puolesta asioiva henkilö esittää lääkemääräyksen haltijan (eli asiakkaan) Kela-kortin, sähköisen reseptin potilasohjeen, vihreätaustaisen eurooppalaisen sairaanhoitokortin tai 'Todistus oikeudesta hoitoetuuteen Suomessa' -asiakirjan.
- Lisäksi lääkemääräyksen haltija on voinut antaa puolestaan asioivalle henkilölle sähköisen valtuutuksen (Suomi.fi), jonka nojalla apteekilla on lupa hakea suorakorvaustiedot.
- Toisen puolesta asioiva henkilö esittää lääkemääräyksen haltijan kirjallisen valtuutuksen. Myös reseptinhaltijan suullinen lupa tietojen katsomiseen voi olla pätevä, jos apteekin arvion mukaan ei ole syytä epäillä luvan luotettavuutta.
- Lapsen puolesta asioiva huoltaja voi antaa luvan lapsen suorakorvaustietojen tarkistamiseen.

Jos asiakas ei anna lupaa tarkistaa tietojaan kyselypalvelusta, ei hänelle voida antaa suorakorvausta. Tällöin apteekki ohjaa asiakkaan hakemaan korvausta Kelasta.

Annosjakelu- ja tiliasiakkaiden osalta apteekki voi kirjata asiakkaan kanssa tehtäviin sopimuksiin tiedon siitä, että asiakas on antanut toistaiseksi voimassa olevan luvan tarkistaa häntä koskevat suorakorvaustiedot kyselypalvelun kautta.

Kyselypalvelusta välittyvät tiedot

Kyselypalvelun välityksellä apteekki saa seuraavat asiakasta koskevat ajantasaiset suorakorvaustiedot

- suku- ja etunimet,
- työpaikkakassan numero ja nimi,
- oikeus suorakorvaukseen (Kyllä/Ei),
- KT/Korvaus Kelasta -tieto,
- korvausnumero, korvausoikeuden nimi ja korvausoikeuden mahdollinen päättymispäivä,
- tieto jäljellä olevan alkuomavastuun määrästä
- tieto jäljellä olevan vuosiomavastuun määrästä
- Kelan myöntämän perustoimeentulotuen maksusitoumustiedot
- tarkenne suorakorvaukseen.

Jos asiakkaalla on Kelan myöntämä perustoimeentulotuen maksusitoumus, kyselypalvelusta ei välitetä apteekille asiakkaan tarkennetta suorakorvaukseen. Tällöin apteekki noudattaa maksusitoumusten tietoja ja rajauksia.

Jos kyseessä on asiakas, jolla ei ole oikeutta suorakorvaukseen (ei-vakuutettu tai asiakkaalla KT-tieto), kyselypalvelusta ei välitetä asiakkaan korvausnumeroita, tietoa jäljellä olevan alkuomavastuun määrästä eikä tietoa jäljellä olevan vuosiomavastuun määrästä. Asiakkaan mahdollinen maksusitoumustieto välittyy kuitenkin kyselypalvelusta.

Jos korvausnumeron näyttäminen Kela-kortissa on estetty asiakkaan pyynnöstä, tietoa korvausnumerosta ei välitetä apteekille.

Huom!

Työpaikkakassojen jäsenet, joilla on turvakielto, on siirretty Kelan vastuulle. Heidän työpaikkakassatietoansa ei näin ollen näy kyselypalvelussa. Tällä ei ole vaikutusta suorakorvaukseen eikä apteekkitilitysten käsittelyyn.

Tarkenne suorakorvaukseen (poikkeuslupa Kelasta)

Kela voi antaa erityisistä syistä asiakkaalle poikkeusluvan suorakorvaukseen (ns. tarkenne suorakorvaukseen tai suorakorvaustarkenne) sellaisiin tilanteisiin, joissa suorakorvaaminen ei normaalisti olisi mahdollista. Ennen poikkeusluvan antamista Kela selvittää asiakkaan tilannetta ja edellytyksiä saada poikkeuslupa. Tällaisia asiakaskohtaisia tilanteita voivat olla esimerkiksi

- Ulkomaanmatkan vuoksi toimitettavat lääkkeet (yli 1 kk / yli 3 kk lääkemäärä tai ennenaikainen toimitus)
- Kalliita lääkkeitä koskeva poikkeuslupa
- Erityislupavalmiste, jonka korvattavuus selvitetään asiakaskohtaisesti Kelasta.

Tarkenne voi olla myös vapaamuotoinen, ja sen käytöstä sovitaan erikseen. Tällöin asiasta tiedotetaan apteekkitiedotteella.

Kun Kela antaa asiakkaalle poikkeusluvan, tieto välittyy heti kaikille apteekkeille suorakorvaustietojen kyselypalvelun kautta. Tarkenteesta käy ilmi, mitä valmistetta lupa koskee sekä tieto poikkeusluvan sisällöstä ja voimassaoloajasta.

Poikkeusluvan käsittely Kelassa käynnistyy asiakkaan yhteydenotosta.

Erityislupavalmisteiden kohdalla myös apteekkien yhteydenotto on mahdollinen.

Kyselypalvelun tiedot poikkeavat Kela-kortin tiedoista

Jos asiakkaan Kela-kortin tiedot poikkeavat kyselypalvelun tiedoista, apteekki noudattaa kyselypalvelusta saatua tietoa.

Lääkekorvausjärjestelmästä poistetut korvausnumerot eivät välity suorakorvaustietojen kyselypalvelusta. Asiakkailla olevissa Kela-korteissa voi esiintyä korvausnumeroita, jotka ovat poistuneet lääkekorvausjärjestelmästä (esimerkiksi korvausnumerot 188 ja 213).

Kyselypalvelusta saadaan tieto, ettei henkilöllä ole oikeutta suorakorvaukseen

Tieto, ettei asiakkaalla ole oikeutta suorakorvaukseen näkyy tilanteissa, kun asiakas on

- ei-vakuutettu,
- KT/korvaus Kelasta -asiakas, jonka tulee hakea sairausvakuutuslain mukaiset lääkekorvaukset Kelasta.

Tarvittaessa apteekki ohjaa asiakkaan ottamaan yhteyttä Kelaan korvausasian selvittämiseksi.

Poikkeusmenettely lääkeosto- ja tilitystietojen vastaanottopalvelun sekä suorakorvaustietojen kyselypalvelun häiriötilanteissa

Häiriötilanteissa apteekki ottaa yhteyttä apteekkijärjestelmien ylläpitäjiin.

Suorakorvaustietojen kyselypalvelun ollessa poissa käytöstä

- apteekki tarkistaa oikeuden korvaukseen asiakkaan Kela-kortista tai vihreätaustaisesta eurooppalaisesta sairaanhoitokortista.
  - Jos oikeus korvaukseen ei selviä edellä mainituista korteista tai asiakirjasta, apteekki ottaa yhteyttä Kelan palvelunumeroon tai ohjaa asiakkaan hakemaan korvausta jälkikäteen Kelasta.
- Alkuomavastuun osalta apteekkijärjestelmä toimii, kuten asiakkaan alkuomavastuu olisi täyttynyt kyseisenä vuonna ja asiakas saa kyselypalvelun häiriötilanteessa

korvaukset apteekissa. Alkuomavastuu peritään asiakkaan myöhemmin samana vuonna tekemistä lääkeostoista.

- Vuosiomavastuun osalta apteekkijärjestelmä toimii, kuten vuosiomavastuu olisi maksamatta kokonaan. Asiakas ei saa kyselypalvelun häiriötilanteessa lisäkorvausta apteekissa, vaikka hänen vuosiomavastuunsa olisi täynnä. Poikkeuksena on osto, jossa oston omavastuu on suurempi kuin vuosiomavastuu. Tästä ostosta asiakas saa lisäkorvauksen apteekista.
  - Jos asiakas ei ole häiriötilanteen takia saanut lisäkorvausta suorakorvauksena, Kela maksaa asiakkaalle lisäkorvauksen jälkikäteen.

Milloin ei suorakorvausta?

Korvausta lääkeostosta apteekin kautta ei voi saada esimerkiksi:

- muualla kuin Suomessa vakuutettu henkilö. Hän saattaa kuitenkin olla oikeutettu saamaan korvausta Kelasta, tai hän voi hakea korvausta myös kotimaansa vakuutuksesta.
- asiakas, joka on julkisessa laitoshoidossa tai sitä vastaavassa hoidossa.
- asiakas, joka saa lääkehoidon kunnallisen sairaanhoidon yhteydessä avovastaanotolla.
- asiakas, joka saa lääkkeet korvattuna muun lain kuin sairausvakuutuslain perusteella.
- asiakas, jonka oikeutta saada korvausta apteekin välityksellä on rajoitettu.

Epäselvissä tapauksissa apteekki ohjaa asiakkaan hakemaan korvausta Kelasta.

Lue lisää:

- Julkinen laitoshoido
- Muun lain mukaiset korvaukset
- Korvausoikeiden rajoittaminen

1.7 Hakeminen

Lääkekorvaus

Useimmiten asiakas saa korvauksen lääkekustannuksista suorakorvauksena apteekissa. Edellytyksenä on, että suorakorvauksen edellytykset täyttyvät ja lääkkeen oston tilanteessa apteekissa tarkistetaan asianomaisen henkilön oikeus suorakorvaukseen Kelan suorakorvaustietojen kyselypalvelusta. Mikäli suorakorvaamisen edellytykset eivät täyty, asiakas voi hakea korvausta Kelasta.

Lisäkorvaus

Useimmiten asiakas saa lisäkorvauksen lääkekustannuksista suorakorvauksena apteekissa.

Apteekki voi luovuttaa valmisteet lisäkorvauksella vähennettyyn hintaan, kun apteekki tarkistaa jokaisen lääkeoston yhteydessä asiakkaan vuosiomavastuukertymän Kelan suorakorvaustietojen kyselypalvelusta.

Lisäksi edellytetään, että yleiset korvattavuuden edellytykset täyttyvät.

Jos lääkkeen korvausedellytykset eivät täyty, apteekki ohjaa asiakkaan hakemaan sekä korvausta että lisäkorvausta Kelasta.

Korvausoikeus

Oikeutta erityiskorvaukseen, rajoitetusti korvattavan lääkkeen korvaukseen tai kliinisen ravintovalmisteen korvaukseen tulee hakea erikseen Kelasta.

Lue lisää:

- Suorakorvaus
- Lääkekorvauksen hakeminen
- Lääkkeiden korvausoikeuden hakeminen
- Lääkkeiden lisäkorvauksen hakeminen

1.7.1 Lääkekorvauksen hakeminen

Korvauksen hakeminen Kelasta voi johtua esimerkiksi seuraavista seikoista:

- asiakas ei ole antanut lupaa suorakorvaustietojensa kyselyyn Kelasta
- asiakkaalla on KT-merkintä
- kyseessä ei ole sairausvakuutuslaissa tarkoitettu sairauden hoito
- kyseessä ei ole sairausvakuutuslain nojalla korvattava valmiste
- valmistetta on ostettu yli kolmen kuukauden hoitoaikaan vastaava määrä tai kerralla on ostettu yli yhden kuukauden lääkemäärä, kun yhden pakkauksen arvonlisäverollinen vähittäishinta on yli 1000 euroa
- valmistetta on ostettu ennen kuin edellistä erää vastaava hoitoaika on kulunut
- asiakas on halunnut ostaa valmisteen epätaloudellisina pakkauksina
- lääkemääräyksestä ei ilmene, että perusvoide on määrätty pitkäaikaisen ihotaudin hoitoon
- asiakkaalle on myönnetty erityiskorvausoikeus
- asiakas on ostanut lääkkeen ulkomailla ollessaan
- asiakas on toisessa EU-lainsäädäntöä soveltavassa maassa asuva ja vakuutettu henkilö
- kyseessä on lääkkeellinen happi tai happipullon tai nestehappilaitteen vuokrakustannus.

Lomakkeet ja liitteet

Lääkekorvausta haetaan lomakkeilla

- [SV 178](#) Hakemus – Suomessa syntyneet lääkekustannukset
- [SV 128](#) Hakemus – Ulkomailla syntyneet sairaanhoitokustannukset
- [SV 131](#) Tilitys sairausvakuutuslain mukaisista sairaanhoitokustannuksista (sosiaalivirasto täyttää lomakkeen)

Kun asiakas ei ole saanut korvausta apteekista, hakemukseen liitetään apteekin antama Kelan hyväksymä laskelmalomake, johon on liitetty alkuperäisten lääkemääräysten jäljennösosat. Sähköiseen lääkemääräykseen ei liity alkuperäisen lääkemääräyksen jäljennösosaa.

Lue lisää:

- Lääkekorvauksen ratkaiseminen

1.7.2 Lääkkeiden korvausoikeuden hakeminen

Korvausoikeuden saadakseen asiakkaan tulee hakea korvausoikeutta ja osoittaa sairaus ja lääkehoidon tarve. Sairaus ja lääkehoidon tarve osoitetaan yleensä lääkärinlausunnolla B (SV 7), joka voi korvausoikeuden edellytyksistä riippuen olla

- erikoissairaanhoidon yksikön tutkimuksiin perustuva lausunto,
- erikoislääkärin lausunto tai
- muun asiakasta pitkäaikaisesti hoitaneen lääkärin lausunto.

Asiakas toimittaa lääkärinlausunnon Kelaan postitse, Kelan asiakaspalvelun kautta, sähköisen asiointipalvelun kautta liitteenä tai faksilla. Myös lääkäri voi asiakkaan suostumuksella toimittaa lääkärinlausunnon Kelaan. Lääkärinlausunnosta voidaan hyväksyä kopio. Tilanteissa, joissa on syytä epäillä lääkärinlausunnon aitoutta, asiakkaalta pyydetään alkuperäinen lääkärinlausunto.

Sairaus ja lääkehoidon tarve voidaan osoittaa lisäksi muulla Kelan tarkemmin määrittämällä erillisselvityksellä, esim. lääkemääräysmerkinnällä (VNa sairausvakuutuslain täytäntöönpanosta 2 luku 4 §).

Lääkärinlausunnosta pitää yleensä ilmetä

- asiakkaan henkilötiedot,
- diagnoosi,
- kliininen taudinkuva (taudin oireiden kuvaus, laboratorio- ja röntgentutkimusten sekä toiminta- ja rasituskokeiden tms. tulokset),
- annettu hoito ja hoidon tulokset,
- lääkkeiden tai kliinisten ravintovalmisteiden ja niitä vastaavien tuotteiden tarve,
- todistuksen voimassaoloaika,
- muut asiaan vaikuttavat tiedot.

Myönnetystä korvausoikeudesta tehdään merkintä asiakkaan Kela-korttiin (SVL 15 luku 2 § 1 mom.). Apteekki saa suorakorvaustietojen kyselypalvelusta ajantasaiset tiedot myönnettyistä korvausoikeuksista. Jos asiakas ei halua merkintää korvausoikeudesta Kela-korttiinsa, hänen tulee ilmoittaa siitä Kelaan. Tällöin tietoa korvausnumerosta ei välitetä apteekille suorakorvaustietojen kyselypalvelusta.

Lue lisää:

- Korvausoikeushakemuksen valmistelu ja ratkaiseminen
- [Erityiskorvaus](#)
- [Rajoitetusti erityiskorvattavat lääkkeet](#)
- [Rajoitetusti peruskorvattavat lääkkeet](#)
- [Kliiniset ravintovalmisteet](#)
- [Lääkärin lausunnot lääkkeiden ja kliinisten ravintovalmisteiden korvausoikeutta varten](#)

1.7.3 Lääkkeiden lisäkorvauksen hakeminen

Ilmoitus vuosiomavastuun ylittymisestä

Vuosiomavastuun ylittymisestä ilmoitetaan ilmoituskirjeellä vain lääkkeellistä happea käyttäville asiakkaille.

Lisäkorvauksen hakeminen

Lisäkorvauksen hakeminen Kelasta voi johtua seuraavista syistä:

- asiakkaalla on KT-merkintä
- asiakas käyttää lääkkeellistä happea, jota ei osteta apteekista vaan hapentoinnitalta
- asiakas ei ole saanut lisäkorvausta apteekista esimerkiksi kyselypalvelun häiriötilanteen vuoksi.

Lomakkeet ja liitteet

Lisäkorvausta haetaan lomakkeilla

- [SV178](#) – Hakemus - Suomessa syntyneet lääkekustannukset,
- [SV131](#) – Tilitys sairausvakuutuslain mukaisista sairaanhoitokustannuksista (sosiaalivirasto täyttää lomakkeen).

Asiakas esittää hakemuksen liitteenä kuitit tai selvityksen (esim. lääketojen päivämäärät) niistä kustannuksista, joista hakee lisäkorvausta.

Kun kustannusten maksaja on muu kuin asiakas itse, maksaja voi hakea lisäkorvausta asiakkaan antamalla valtakirjalla. Hakijan on esitettävä tarvittavat kuitit tai selvitykset esim. lääketojen päivämäärät.

Lue lisää:

- Lisäkorvauksen hakija
- Lisäkorvaushakemuksen valmistelu ja ratkaiseminen

1.7.4 Vireilletulo

Lue asian vireilletulosta.

Asian vireillepanotavat

Asia pannaan vireille **kirjallisesti** (myös sähköisesti) tai **Kelan suostumuksella suullisesti**. Hakemuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Kelan etuuksien hakemisesta on erityissäännöksiä, joiden perusteella niitä haetaan yleensä erikseen vahvistetuilla hakemuslomakkeilla.

Postitse tai henkilökohtaisesti toimitettuna

Kun etuutta haetaan hakemuksella, hakemuslomake on allekirjoitettava. Jos hakemusta ei ole laadittu hakemuslomakkeelle, asia rekisteröidään vireille ja hakijaa pyydetään täyttämään hakemuslomake. Jos hakemus saapuu allekirjoittamattomana esimerkiksi postitse, siihen ei tarvitse pyytää allekirjoitusta, ellei ole syytä epäillä hakemuksen alkuperäisyyttä tai eheyttä eikä esimerkiksi sitä, että hakemus olisi asiakkaan tahdon vastainen. Lue myös Asiakirjan täydentämisestä kohdat [Hakemuslomakkeen täydentäminen](#) ja [Allekirjoitus](#).

Asia tulee vireille myös puutteellisella hakemuksella. Puutteellista hakemusta ei palauteta asiakkaalle, vaan asiakasta pyydetään täydentämään sitä. Pyydä

hakemuksen täydentämistä viestillä, puhelimitse tai kirjeellä. Lue myös Asiakirjan täydentäminen.

Asiakkaalla on oikeus pyynnöstä saada todistus asiakirjan vastaanottamisesta (Kuitti Kelan toimistoon jätetyistä asiakirjoista YHT02)

Sähköisen asiointipalvelun kautta

Osassa etuuksista asiakas voi saattaa asian vireille myös sähköisellä hakemuksella käyttämällä Kelan sähköisiä asiointipalveluja.

Hänen on tällöin tunnistauduttava joko pankin verkkotunnuksilla, mobiilivarmenteella tai sähköisen henkilökortin avulla. Sähköisen asiointipalvelun kautta jätetyistä hakemuksista lähtee automaattinen vastaanottokuitaus lähettäjälle.

Asia voi tulla vireille myös viestipalvelun kautta viestillä.

Tutustu verkkoasiointiin Kelassa.

Sähköpostitse tai faksilla

Asia voi tulla vireille myös sähköpostilla tai faksilla. Vireilletulotiedoista tulee käydä ilmi mitä asia koskee sekä lähettäjän nimi ja yhteystiedot.

Etuusasioita (etuuteen liittyvät tiedot, hakemus tai hakemuksen liitteet) **ei** kuitenkaan tule Kelaan lähettää **sähköpostilla** tietoturvasyistä, koska sähköpostin lähettäjää koskevaa tietoa voidaan muokata helposti teknisesti. Henkilön sähköinen tunnistaminen ei ole käytössä Kelan sähköpostissa. Kela ei voi ohjata tai suositella asiakasta lähettämään salassa pidettäviä tietoja suojaamattomassa sähköpostissa. Tämän vuoksi Kela ei ilmoita sähköpostiyhteystietoja, johon etuusasioita voidaan lähettää. Kela tarjoaa sähköisenä palveluna tietoturvallisen [Asiointipalvelun](#). Jos etuutta koskeva viesti lähetetään Kelaan sähköpostilla, Kelassa ei voida turvata sitä, että sähköposti saapuu Kelaan ja etuusasia tulee vireille. Sähköinen viesti toimitetaan viranomaiselle lähettäjän omalla vastuulla, joten vastuu sähköpostin perille menosta jää sähköpostia lähetettäessä lähettäjälle. Katso poikkeukset.

Faksina toimitettu hakemus tulee vireille faksin saapumispäivänä. Faksatussa hakemuksessa oleva allekirjoitus on riittävä, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjältä eikä ole syytä epäillä asiakirjan alkuperäisyyttä ja säilymistä muuttumattomana. Tällöin alkuperäistä hakemuslomaketta ei tarvitse toimittaa myöhemmin.

Suullisesti

Tietyissä tilanteissa asia voi tulla vireille myös asiakkaan suullisen hakemuksen tai ilmoituksen perusteella (esimerkiksi etuuden lakkautus tai päätöksen oikaisu asiakkaan eduksi). Suullisesti saadut tiedot on aina dokumentoitava Oiwan yhteydenottoon. Luo tarvittaessa toimeksiantotyö ja liitä yhteydenotto siihen.

Lue [suullisesta hakemisesta](#).

1.7.4.1 Lähettäjän vastuu

Lähettäjä vastaa asiakirjan perillemenosta oikeaan osoitteeseen oikeassa ajassa. Asiakkaalla on ensisijainen velvollisuus selvittää, minkä viranomaisen tehtäviin

asiakirjan käsittely kuuluu. Asiakas vastaa myös siitä, että asiakirja tulee perille toimivaltaiseen viranomaiseen ennen määräajan päättymistä. Esimerkiksi postinkulun viivästyminen ei poista lähettäjän vastuuta. Asiakkaan on varmistettava, että kirjeessä on tarpeeksi postimerkkejä. Lue myös [asiakirjan siirrosta](#).

1.7.4.2 Asiakirjan siirto

Jos Kelaan on erehdyksessä toimitettu hakemus tai muu asiakirja, sitä ei saa jättää käsittelemättä vaan se on viipymättä siirrettävä toimivaltaiseksi katsottavalle viranomaiselle.

Lue asiakirjan siirrosta.

1.7.5 Kuka voi hakea etuutta?

Tässä ohjeessa on kerrottu yleiset säännöt siitä, kuka voi hakea etuutta missäkin tilanteessa. Tämän lisäksi on olemassa etuuskohtaisia säännöksiä, jotka voivat joko poiketa näistä yleisistä ohjeista tai täydentää niitä. Etuuksien osalta katso myös kohta Maksaminen.

1.7.5.1 Henkilö itse

---

18 vuotta täyttänyt henkilö

- hakee etuutta yleensä itse
- voi valtuuttaa toisen henkilön eli asiamiehen toimimaan puolestaan (esimerkiksi hakemaan etuutta)
- voi itse hakea etuutta, vaikka hänelle olisi määrätty edunvalvoja
  - ellei holhousviranomainen ole rajoittanut hänen toimintakelpoisuuttaan
- on täysivaltainen, ellei holhousviranomainen edunvalvojan määrätessään ole julistanut häntä vajaavaltaiseksi
  - vajaavaltaiseksi julistetun puolesta etuutta hakee edunvalvoja

Lue lisää asianosaisasemasta ja puhevallan käyttämisestä, täysi-ikäiselle määrätystä edunvalvojasta, rinnakkaisesta puhevallasta, toimintakelpoisuuden rajoittamisesta ja vajaavaltaisen puhevallasta

Alle 18-vuotias

- on vajaavaltainen ja hänen puolestaan etuuksia hakee yleensä hänen edunvalvojansa
  - edunvalvojina ovat yleensä hänen **huoltajansa**
- 15 vuotta täyttänyt on vajaavaltainen
  - mutta hänellä **on oikeus myös itse hakea etuutta**
- **katso tarkemmin etuuskohtaiset menettelyt**

Jos henkilöllä itsellään ei ole oikeutta hakea etuutta ja hän on jättänyt etuushakemuksen, ota yhteyttä tämän edunvalvojaan tai huoltajaan.

Lue lisää alaikäisen puhevallan käyttämisestä

1.7.5.2 Edunvalvoja

Jos edunvalvoja on **määrätty hoitamaan päämiehen** (edunvalvonnan alainen henkilö) **taloudellisia asioita** tai taloudellisia asioita ja varallisuutta/omaisuutta

- edunvalvojalla **on oikeus** hakea etuutta päämiehen puolesta
- eikä päämiehen **toimintakelpoisuutta ole rajoitettu taloudellisten asioiden hoitamisen osalta**, etuutta voi hakea ja hakemuksen allekirjoittaa **joko päämies itse tai edunvalvoja**. Jos etuutta hakee tai hakemuksen on allekirjoittanut päämies itse, on **edunvalvojaa kuultava asiassa**.
- mutta päämiehen oikeustoimikelpoisuutta **on rajoitettu** siten, ettei hän voi hoitaa taloudellisia asioitaan, etuutta voi hakea ja hakemuksen allekirjoittaa **vain** edunvalvoja.
- ja päämies on **julistettu vajaavaltaiseksi** etuutta voi hakea **vain** edunvalvoja
- etuus **maksetaan** edunvalvojalle tai hänen määräämälleen etuudensaajan tilille

Kela saa väestötietojärjestelmästä tiedon edunvalvojasta.

Tieto edunvalvonnasta näkyy Henkilötietojen kyselyllä HEKY/Henkilötiedot/Perhetiedot.

Tieto edunvalvonnasta näkyy Oiwan Asiakkaan palvelutiedot – näytöltä. **Tarkista** edunvalvojan **tehtävän sisältö** holhousasioiden rekisterikyselyllä. Holhousasioiden rekisteristä näkyy

- edunvalvojan nimi ja tunniste tiedot
- tieto edunvalvonnan alkamis- tai lakkaamisajankohdasta
- tieto edunvalvojan tehtävästä ja henkilön toimintakelpoisuuden rajoittamisesta (onko rajoitettu vai ei)
- tieto siitä, mikä viranomainen on ratkaissut asian.

Kyselyä pääset käyttämään Ratkaisutyön etuuskohtaisilta sivuilta kohdasta Työvälitteet (Holhousasioiden rekisteri). Tee kysely antamalla etuudensaajan henkilötunnus. Kyselyä varten tulee anoa käyttöoikeudet Tahdin Käyttövaltuuksienhallintajärjestelmästä (KVH) / Etuuskyselyt / Holhousrekisterin kyselijä.

Huomaa, että voimassa oleva edunvalvontamääräys on voitu toimittaa Kelaan myös jo muun hakemuksen yhteydessä, jolloin määräys löytyy Oiwasta asiakkaan asiakirjoista.

Lue lisää edunvalvoja täysi-ikäiselle henkilölle, edunvalvojan rinnakkainen puhevalta, toimintakelpoisuuden rajoittaminen ja edunvalvojan puhevalta, täysi-ikäisen vajaavaltaisen puhevalta ja edunvalvonnan päättyminen.

1.7.5.3 Edunvalvontavaltuutettu

Edunvalvontavaltuutettu voi hakea etuutta päämiehensä puolesta

- jos edunvalvontavaltuutus on asianmukaisesti vahvistettu ja rekisteröity ja kun edunvalvontavaltuutus kattaa taloudellisten asioiden, kuten etuusasioiden hoidon – tuki maksetaan edunvalvontavaltuutetun ilmoittamalla tilille

Kela saa väestötietojärjestelmästä tiedon edunvalvontavaltuutuksesta.

- Edunvalvontavaltuutus merkitään holhousasioiden rekisteriin.
- Tiedon voimassa olevasta edunvalvontavaltuutuksesta saat henkilötietojen kyselyllä HEKY/Henkilötiedot/Perhetiedot.

- Tieto edunvalvontavaltuutuksesta näkyy Oiwan Asiakkaan palvelutiedot – näytöltä.
- **Holhousasioiden rekisteristä** rekisterikyselyllä näkyy **edunvalvontavaltuutetun nimi** ja tunniste.
- Tarkempi tieto edunvalvontavaltuutetun tehtävästä selviää edunvalvontavaltakirjasta.
- Selvitä aina myös edunvalvontavaltuutuksen sisältö
- Jos valtuutusta ei ole liitetty hakemukseen tai sitä ei ole toimitettu aiemmin Kelaan, pyydä edunvalvontavaltuutetulta kopio edunvalvontavaltakirjasta.

Lue lisää edunvalvontavaltuutuksesta ja miten menetellään kun edunvalvontavaltuutettu hoitaa taloudellisia asioita.

1.7.5.4 Asiamies eli valtuutettu

Asiamies eli valtuutettu voi hakea etuutta päämiehen puolesta. Asiamiehen on

- esitettävä valtakirja tai
- muulla luotettavalla tavalla osoitettava olevansa oikeutettu edustamaan valtuuttajaa

Jos asiamiehenä toimii julkinen oikeusavustaja, Suomen Asianajajaliittoon kuuluva asianajaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, hänen ei tarvitse esittää valtakirjaa Kelassa, **ellei ole syytä epäillä** valtuutuksen todenperäisyyttä.

Luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista pidetään julkista luetteloa (oikeudenkäyntiavustajaluettelo). Tiedon siitä, onko lakimies saanut luvan toimia oikeudenkäyntiavustajana, voi tarkistaa oikeushallinnon asiointipalvelusta (<https://asiointi.oikeus.fi/web/asiointi/oikeudenkayntiavustajaluettelo>). Asianajajan kuulumisen Asianajajaliittoon voi tarkistaa Asianajajaliiton sivuilta etsi asianajaja –haulla (https://www.asianajajaliitto.fi/etsi_asianajaja).

Valtuuttajan on kuitenkin **asioitava henkilökohtaisesti**, jos se on tarpeen asian selvittämiseksi.

Lue lisää asiamiehen valtuutukseen perustuvasta oikeudesta toimia päämiehen puolesta ja asiamiehestä ilman valtakirjaa.

1.7.5.5 Lähiomainen tai muu henkilö

Lähiomainen tai muu henkilö, joka pääasiallisesti huolehtii henkilöstä **voi hakea etuutta toisen puolesta**

- jos henkilö **ei** sairauden, vanhuuden tai muun sellaisen syyn takia **itse pysty** hakemaan etuutta (tai muutoin huolehtimaan eduistaan ja oikeuksistaan) **eikä** hänellä ole **edunvalvojaa**. Tämä edellyttää myös sitä, että Kela **hyväksyy** lähiomaisen tai muun henkilön toimimaan toisen puolesta ja että **etuuslaissa on tästä asiasta säännös**
- kansaneläkelain etuudet (KEL 568/2007 54 § 2 mom.)
- vammaisetuudet (570/2007 15 § 2 mom.)
- kuntoutusetuudet ja kuntoutusrahaetuuudet (566/2005 5 luku 42 §)
- eläkkeensaajan asumistuki (EAL 571/2007 3 luku 20 § 2 mom.)
- sairausvakuutuslain mukaiset etuudet (SVL 1224/2004 15 luku 2 § 3 mom.) ja
- vammaisten henkilöiden tulkkaukspalvelua koskevat asiat (133/2010 13 § 2 mom.)

Tällaisen henkilön ei tarvitse esittää valtakirjaa, vaan hänen esiintymisensä perustuu Kelan hyväksyntään.

Lue lisää miten lähiomainen tai muu päämiehestä huolehtinut henkilö voi käyttää puhevaltaa ja miten hyväksyminen kirjataan.

1.7.5.6 Kunta

Jos lapsi on otettu kunnan sosiaalihuollon toimielimen huostaan, sillä on oikeus hakea lapselle kuuluvaa etuutta.

1.7.6 Hakuaika

Lääkekorvauksen hakuaika

Asiakkaan tulee hakea korvausta lääkekustannuksista kuuden kuukauden kuluessa lääkkeen ostopäivästä.

Lisäkorvauksen hakuaika

Lisäkorvausta on haettava kuuden kuukauden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana oikeus lisäkorvaukseen on syntynyt (SVL 15 luku 3 § 2 mom.). Esimerkiksi, jos lääkkeiden vuosiomavastuu on ylittynyt vuonna 2019, lisäkorvaushakemuksen tulee olla Kelassa viimeistään 30.6.2020.

Korvausoikeuden hakuaika

Korvausoikeuden hakemiselle ei ole varsinaista hakuaikaa. Korvausoikeus myönnetään siitä päivästä alkaen, jolloin lääkärinlausunto on saapunut Kelaan.

- Rajoitetusti peruskorvattavien lääkkeiden kohdalla korvausoikeus voidaan myöntää alkamaan korkeintaan 6 kuukautta takautuen B-lääkärinlausunnon Kelaan saapumisesta, jos lääkehoito on aloitettu ennen kuin lääkärinlausunto on saapunut Kelaan. Tällöin edellytyksenä on, että korvausoikeuden lääketieteelliset edellytykset ovat täyttyneet lääkkeen ostohetkellä.

Erytyiskorvauksen maksaminen

Erytyiskorvauksen maksamisen edellytyksenä on, että vaikea ja pitkäaikainen sairaus sekä lääkehoidon tarve on osoitettu lääkärinlausunnolla ja asiakkaalle on myönnetty korvausoikeus. **Erytyiskorvausta** maksetaan niistä kustannuksista, jotka ovat syntyneet lääkärinlausunnon Kelaan saapumisen jälkeen. Erytyiskorvausta voidaan kuitenkin tietyin edellytyksin maksaa takautuvasti jo ennen lääkärinlausunnon Kelaan saapumista tehdyistä lääkeostoista (SVL 15 luku 3 § 3 mom.).

Takautuva erityiskorvaus

Asiakkaalle on voinut syntyä lääkekustannuksia jo ennen lääkärinlausunnon saapumista Kelaan. Ennen lääkärinlausunnon saapumista syntyneistä kustannuksista maksetaan erityiskorvausta, jos kustannukset ovat syntyneet lääkärinlausunnon allekirjoittamisen jälkeen ja jos muut korvaamisen edellytykset täyttyvät.

Tietyissä tapauksissa erityiskorvausta voidaan poikkeuksellisesti maksaa jo muun potilasasiakirjan laatimisen jälkeen syntyneistä

kustannuksista, vaikka lääkärinlausunto olisi allekirjoitettu vasta myöhemmin.

Näin ollen, jos asiakas toimittaa lääkekorvaushakemuksen yhteydessä potilaskertomuksen tai muun vastaavan potilasasiakirjan, josta selviää, että korvaukseen oikeuttava vaikea ja pitkäaikainen sairaus on todettu ennen lääkärinlausunnon allekirjoittamista, erityiskorvausta voidaan maksaa potilasasiakirjan laatimisen jälkeen tehdyistä ostoista.

Jos asiakas toimittaa kyseisiä asiakirjoja vasta valituksen yhteydessä, hylkäävä korvauspäätös voidaan itseoikaista.

Näissä tapauksissa potilaskertomus tai muu potilasasiakirja voidaan poikkeuksellisesti katsoa riittäväksi osoitukseksi vaikeasta ja pitkäaikaisesta sairaudesta.

Jos korvaushakemusta ratkaistaessa on käytössä vain lääkärinlausunto ja sen perusteella on selvää, että korvaukseen oikeuttava vaikea ja pitkäaikainen sairaus on todettu jo ennen lääkärinlausunnon allekirjoittamista (lääkärinlausunnossa mainitaan esim. sydäninfarktin tai PAD-lausunnon ajankohta), takautuvaa erityiskorvausta voidaan maksaa myös ennen lääkärinlausunnon allekirjoituspäivää tehdyistä ostoista.

Takautuvaa erityiskorvausta voidaan maksaa yhteensä enintään kolmen kuukauden hoitoaikaa vastaavasta valmistemäärästä. Asiakkaan on haettava korvausta kuuden kuukauden kuluessa lääkkeen ostopäivästä. Korvaus maksetaan kokonaisista pakkauksista eli pakkausten hintaa ei jaeta. Edellä sanottua sovelletaan myös kliinisten ravintovalmisteiden takautuvaan korvaamiseen.

Takautuva erityiskorvaus lääkkeistä maksetaan myönteisen erityiskorvausoikeuspäätöksen käsittelyn yhteydessä, kun asiakas on ostanut erityiskorvattavaa lääkettä apteekissa peruskorvattuna. Tällöin B-lausunto katsotaan hakemukseksi, eikä muuta erillistä hakemusta tarvita. Ennen maksamista asiakkaalta varmistetaan tilinumero ja onko asiakas itse maksanut omavastuun lääkekustannuksesta. Korvaus voidaan maksaa myös asiakkaan hakemuksen ([SV 178](#)) perusteella.

Korvauksen maksaminen rajoitetusti peruskorvattavista lääkkeistä

Korvaus rajoitetusti peruskorvattavista lääkkeistä voidaan maksaa 6 kuukautta lääkärinlausunnon Kelaan toimittamista edeltävältä ajalta, jos korvaamisen edellytysten katsotaan täyttyneen tuona aikana.

Korvaushakemuksen myöhästymisen

Kun määräpäivä tai määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai arkilauantai, korvaushakemuksen voi jättää ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Sama koskee itsenäisyyspäivää, vapunpäivää sekä joului- tai juhannusaattoja. Korvaus voidaan maksaa kokonaan tai osittain, vaikka sitä ei ole haettu määräajassa, jos korvauksen epääminen myöhästymisen vuoksi olisi kohtuutonta (SVL 15 luku 7 §).

Jos korvaushakemus on myöhästynyt, pyydä selvitys myöhästymisen syistä. Korvaus voidaan maksaa silloin, kun myöhästyminen on johtunut hakijasta riippumattomista syistä tai muista pätevistä perusteista, esim. vaikeasta sairaudesta.

1.7.7 Lisäselvitysten pyytäminen

Lue asian selvittämisestä ja lisäselvitysten pyytämisestä.

Jos asiakkaan toimittama hakemus on puutteellinen, pyydä asiakasta täydentämään hakemuslomakkeella ilmoitettuja tietoja tai toimittamaan hakemuslomakkeen liitteenä tarvittavia asiakirjoja. Selvitä ennen lisäselvitysten pyytämistä, onko tieto jo Kelassa ja voiko sitä käyttää (esimerkiksi asiakkaan aiempien hakemusten tai toisen etuuden hakemisen yhteydessä toimitetut tiedot, asiakkaan perheenjäsenten tiedot). Jos tieto on jo Kelassa käytävissä, älä pyydä selvityksiä uudelleen. Tärkeää on, että pyydät kaikki asian ratkaisemiseksi tarvittavat lisäselvitykset mahdollisuuksien mukaan kerralla.

Huomaa, että eri etuuslaeissa on määritelty, milloin Kela saa pyytää lisäselvityksiä suoraan ulkopuoliselta taholta. Lue lisää tietojen saamisesta muilta tahoilta.

Viestipalvelulla, soittamalla tai kirjallisesti

- Lisäselvitysten pyytämisen priorisointijärjestys on etuuskäsittelyssä
  - Viestipalvelu tai puhelin
  - Asiakaskirje (jos viestipalvelu tai puhelin eivät ole mahdollisia tai eivät sovellu asiakkaan tilanteeseen)
- Lisäselvitykset pyydetään ensisijaisesti viestipalvelulla tai puhelimella sen mukaan, kumpi näistä on tarkoituksenmukaisempi, ja saattaa asian paremmin päätökseen.
- Jos asiakasta ei tavoiteta viestillä tai soittamalla, asiakkaalle lähetetään asiakaskirje.
- Ilmoita asiakkaalle määräaika, mihin mennessä hänen tulee toimittaa pyydetty lisäselvitys. Kerro samalla, että asia voidaan määräajan kuluttua ratkaista, vaikka hän ei toimittaisi pyydettyä lisäselvitystä.
- Kirjaa suullisen lisäselvityspyynnön yhteydessä Oiwan yhteydenottoon, mitä lisäselvityksiä olet pyytänyt asiakkaalta ja mihin mennessä hänen tulee toimittaa ne.
- Jos asiakkaalla on jo vireillä työ Oiwassa, liitä yhteydenotto työhön, ja aseta sille tarvittaessa uusi odottamisaika.
- Ohjaa asiakas toimittamaan tarvittavat liitteet ensisijaisesti kela.fi/asiointi Liitteet ja viestit -palvelun kautta tai kerro asiakkaalle vastausosoite, johon liitteet voi lähettää. Osoitteet löydät esim. [Kela.fi](https://kela.fi):stä kohdasta Henkilöasiakkaat - [Postiosoitteet](#). Käytössä on asiakkaan asuinpaikan mukaiset postilokero-osoitteet.

Viestipalvelua käytetään etuuskäsittelyssä silloin, kun asiakas on hyväksynyt viestipalvelun käytön verkossa. Sitä kannattaa käyttää erityisesti sellaisissa tilanteissa, joissa ei ole tarvetta asiakkaan kokonaisvaltaiseen elämäntilanteen tai palvelutarpeen kartoittamiseen.

Jos asiakkaalle soitetaan, ja hän ei vastaa puheluun, hänelle lähetetään tekstiviesti tietokoneelta 0100100-palvelusta (**Sinetin etusivu**)

- Kelassa on käytössä yhteiset tekstiviestimallit erilaisia tilanteita ja tarpeita varten. Etuuskien omat viestimallit löytyvät Etuuskien ohje –sivuilta Työvälineet otsikon alta.

- Muokkaa käyttämäsi mallia tarvittaessa asiakkaalle annetun puhelinnumeron osalta.
- Kopioi tekstiviesti ennen sen lähettämistä ja kirjaa se Oiwan yhteydenottoon

Lisäselvitykset on hyvä pyytää asiakaskirjeellä silloin, jos tämä on tarkoituksenmukaista asiakkaan tilanne, selvitysten määrä tai laatu huomioon ottaen. Vaativissa etuusasioissa voi olla kuitenkin järkevää tavoitella asiakasta esim. puhelimitse parikin vuorokautta ennen asiakaskirjeen lähettämistä.

Asiakas voi toimittaa lisäselvityksen joko viestipalvelun liitteenä, suullisesti tai kirjallisesti. Asiakas voi esimerkiksi puhelimitse täydentää hakemuslomakkeella ilmoittamatta jääneitä tietoja. Hakemuksen liitteenä toimitettavat ulkopuolisen tahon antamat selvitykset, kuten palkkatodistus tai vuokrasopimus, on kuitenkin toimitettava viestin liitteenä tai kirjallisesti. Etuuskohtaisesti on määritelty, mitkä tiedot asiakkaan tulee aina toimittaa kirjallisesti.

Sähköposti ei ole tietoturvasyistä Kelassa virallinen asiointikanava. Jos asiakas kuitenkin toimittaa lisäselvityksen tai liitteitä sähköpostilla, ne hyväksytään. Lue lisää lisäselvitysten toimittamisesta sähköisesti ja liitetiedostojen vastaanottamisesta muistitikulla, CD:llä tai kännykällä.

Hakemuslomakkeen täydentäminen

- Jos asiakkaan toimittama hakemuslomake on **puutteellisesti täytetty**, älä palauta alkuperäistä hakemusta asiakkaalle täydennettäväksi, vaan pyydä häntä muutoin selvittämään hakemuslomakkeesta puuttuvia tietoja, ensisijaisesti viestipalvelun avulla.
- Kirjaa asiakkaan asiaan liittyvä täydennys tai muu tieto Oiwaan (ei-skannattavissa etuuksissa hakemuslomakkeelle tai erilliselle paperille). Jos kirjaat hakemuslomakkeelle asiakkaan ilmoittamia tietoja, erottele kirjaamasi tiedot asiakkaan omakätisistä merkinnöistä (esim. puumerkilläsi).
- Jos hakemuslomakkeesta puuttuu allekirjoitus, lue lisää allekirjoituksesta.

Lue lisää hakemuslomakkeen täydentämisestä ja asiakirjan täydentämisestä.

Määräaika lisäselvitysten toimittamiselle

Lue määräajasta lisäselvityksen toimittamiselle.

- Ilmoita lisäselvityspyynnön yhteydessä asiakkaalle määräaika, mihin mennessä pyydyt lisäselvitykset tulee toimittaa. Määräaika lisäselvitysten toimittamiselle on yleensä kaksi viikkoa, mutta se voi olla pidempikin, jos selvityksen hankkiminen sitä edellyttää. Ulkomaille lähetettävään lisäselvityspyyntöön on syytä antaa pidempi määräaika. Määräaika voi olla toisaalta lyhyempikin kuin kaksi viikkoa, jos asiakas kertoo pystyvänsä toimittamaan selvityksen jo aiemmin.
- Älä pyydä samaa kerran jo pyydettyä lisäselvitystä uudelleen. Jos asiakas on kirjallisesti hakemuslomakkeessa tai muutoin ilmoittanut toimittavansa lisäselvityksiä tiettyyn määräpäivään mennessä, älä pyydä asiakasta toimittamaan näitä lisäselvityksiä.
- Jos asiakas ei toimita lisäselvityksiä määräajassa, asia voidaan määräajan kuluttua käsitellä käytettävissä olevien tietojen perusteella.
- Erityisesti ennen hylkäävän päätöksen antamista on hyvä tarkistaa, onko yhteydenotoissa, kommentoissa tai asiakaskirjeissä mainintaa asiakkaan kanssa sovitusta tai hänelle annetusta poikkeavasta määräajasta.

- Määräaikaa voidaan asiakkaan pyynnöstä pidentää, jos asiakas ei pysty toimittamaan lisäselvityksiä alkuperäiseen määräaikaan mennessä. Jos asiakas pyytää lisääaikaa, sovi hänen kanssaan uusi määräaika, kirjaa se Oiwan yhteydenottoon, liitä tämä odottavaan työhön ja aseta työlle tarvittaessa uusi odottamisaika. Voit antaa lisääaikaa yleensä vain kerran. Tarvittaessa määräaikaa voidaan tämänkin jälkeen pidentää, jos selvityksen viipyminen johtuu asiakkaasta riippumattomista syistä.
- Vaikka selvitys olisi saapunut määräajan kuluttua umpeen, se otetaan huomioon päätöksenteossa. Jos päätös on jo tehty, se voidaan tarvittaessa oikaista.

1.7.8 Suomessa ei-vakuutettu henkilö hakee lääkekorvausta, lisäkorvausta tai lääkkeiden korvausoikeutta

---

Myös ei-vakuutetut henkilöt voivat hakea sairausvakuutuslain mukaista perus-,erityis- ja lisäkorvausta Suomessa syntyneistä lääkekustannuksista hakemuslomakkeella [SV178](#).

Ei-vakuutetut henkilöt voivat hakea myös lääkkeiden korvausoikeuksia. Korvausoikeutta erityiskorvattavaan ja rajoitetusti korvattavaan lääkkeeseen sekä kliiniseen ravintovalmisteeseen haetaan B-lääkärinlausunnolla. Myös ulkomaalainen lääkärintodistus voidaan hyväksyä, jos siitä ilmenevät kaikki kyseessä olevan korvausoikeuden kriteereissä vaadittavat tiedot.

Ei-vakuutetun henkilön tulee todistaa oikeutensa hoitoetuuteen samassa yhteydessä, kun hän hakee lääkekorvausta tai lääkkeiden korvausoikeutta. Jos voimassa olevaa hoito-oikeuden todistavaa asiakirjaa ei ole esitetty tai se ei ole Kelassa, se pyydetään asiakkaalta.

Lue lisää:

Suomessa syntyneiden kustannusten kv-tilanteet

Hoito-oikeustodistukset

1.8 Korvauksen määrä

Lääke, perusvoide tai kliininen ravintovalmiste on korvattava, jos sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimivan lääkkeiden hintalautakunnan hyväksymä korvattavuus on voimassa. Hintalautakunta voi myös rajoittaa lääkkeen korvattavuuden tiettyihin käyttöaiheisiin (SVL 6 luku 9 § 2 mom.).

Alkuomavastuu

Asiakkaalla on oikeus saada korvausta lääkekustannuksista vasta sen jälkeen, kun hänen reseptillä ostamiensa korvattavien lääkkeiden, kliinisten ravintovalmisteiden ja perusvoiteiden kustannukset ylittävät 50 euroa kalenterivuoden aikana (SVL 5 luku 3 a §).

Alkuomavastuu ei koske alle 18-vuotiaita. Alkuomavastuuta sovelletaan vasta sen vuoden alusta, jolloin henkilö täyttää 19 vuotta.

Kertyminen

Alkuomavastuuta kerryttävät reseptillä ostetut korvausjärjestelmään kuuluvat lääkkeet, kliiniset ravintovalmisteet ja perusvoiteet, joita ei ole korvattu muun lain nojalla. Alkuomavastuu kertyy lääkkeiden oston yhteydessä ja se voi täytyä joko yhdestä tai useammasta lääkkestä.

Viitehinnan ylittävät osuudet eivät kerrytä alkuomavastuuta.

Alkuomavastuu kerryttää lääkkeiden vuosiomavastuuta.

Apteekeissa ja Kelassa on ajantasainen tieto asiakkaan alkuomavastuun määrästä.

Alkuomavastuukertymän oikeellisuuden varmistumiseksi apteekkitilityksiin kohdistuvien toimenpiteiden, lääkekorvaus- ja korvausoikeushakemusten käsittelyn ja lääkeostojen seurannan tulee olla ajantasaista ja jatkuvaa.

Lääkekorvausluokat ja korvausten määrät alkuomavastuun täyttymisen jälkeen

Lääkekorvausluokka	Korvauksen määrä alkuomavastuun täyttymisen jälkeen
Peruskorvaus	40 % lääkkeen hinnasta tai viitehinnasta
Alempi erityiskorvaus	65 % lääkkeen hinnasta tai viitehinnasta
Ylempi erityiskorvaus	100 % lääkkeen hinnasta tai viitehinnasta lääkekohtaisen 4,50 euron omavastuun ylittävältä osalta <ul style="list-style-type: none"> katso poikkeava lääkekohtainen omavastuu
Korvaus perusvoiteesta	40 % perusvoiteen hinnasta pitkäaikaisen ihotaudin hoidossa
Korvaus kliinisestä ravintovalmisteesta	40 % tai 65 % valmisteen hinnasta
Lisäkorvaus	100 % lääkkeen hinnasta tai viitehinnasta lääkekohtaisen 2,50 euron omavastuun ylittävältä osalta <ul style="list-style-type: none"> katso poikkeava lääkekohtainen omavastuu

Jos asiakas valitsee viitehintaa kalliimman lääkkeen, hän maksaa lisäksi ei-korvattavan osuuden.

Korvaus lääkkeestä

Peruskorvaus on 40 prosenttia korvauksen perusteesta alkuomavastuun täyttymisen jälkeen (SVL 5 luku 4 §).

Erityiskorvaus on

- 65 prosenttia alkuomavastuun täyttymisen jälkeen lääkkeen korvauksen perusteesta, jos kysymyksessä on vaikean ja pitkäaikaisen sairauden hoidossa tarvittava välttämätön lääke (alempi erityiskorvaus)
- 100 prosenttia korvauksen perusteesta 4,50 euron lääkekohtaisen omavastuun ylittävältä osalta alkuomavastuun täyttymisen jälkeen, jos kysymyksessä on

vaikean ja pitkäaikaisen sairauden hoidossa tarvittava, vaikutustavaltaan korvaava tai korjaava välttämätön lääke (ylempi erityiskorvaus) (SVL 5 luku 5 § 2 mom.).
– katso poikkeava lääkekohtainen omavastuu.

Asiakas hakee erityiskorvattavan sekä rajoitetusti perus- tai erityiskorvattavan lääkkeen korvausoikeutta lääkärinlausunnolla. Myönnetystä korvausoikeudesta tehdään merkintä asiakkaan Kela-korttiin.

Korvaus perusvoiteesta

Pitkäaikaisen ihotaudin hoitoon määrätyn perusvoiteen kustannuksista korvataan 40 prosenttia alkuomavastuun täyttymisen jälkeen (SVL 5 luku 7 § 3 mom.).

Korvaus kliinisestä ravintovalmisteesta

Vaikean sairauden hoitoon käytettävän kliinisen ravintovalmisteen kustannuksesta korvataan 40 prosenttia tai 65 prosenttia alkuomavastuun täyttymisen jälkeen (SVL 5 luku 7 § 1 mom.).

Asiakas hakee kliinisen ravintovalmisteen korvausoikeutta lääkärinlausunnolla. Myönnetystä korvausoikeudesta tehdään merkintä asiakkaan Kela-korttiin.

Lisäkorvaus vuosiomavastuun ylittävistä lääkekustannuksista

Jos saman kalenterivuoden aikana alkuomavastuun ja vakuutetulle korvatuista lääkkeistä, kliinisistä ravintovalmisteista sekä perusvoiteista korvaamatta jääneiden korvauksen perusteena olevien kustannusten yhteismäärä ylittää vuosiomavastuun, vakuutetulla on oikeus ylittävältä määrältä lisäkorvaukseen (SVL 5 luku 8 § 1 mom.).

Vuosiomavastuun rahamäärä on sidottu elinkustannusindeksiin. Vuonna 2021 vuosiomavastuu on 579,78 euroa (v.2020 vuosiomavastuu on 577,66 euroa).

Kun vuosiomavastuu on täyttynyt, lisäkorvaus on

- 100 prosenttia lääkkeen hinnasta tai viitehinnasta 2,50 euron lääkekohtaisen omavastuuosuuden ylittävältä osalta (SVL 5 luku 8 § 1 mom.).
– katso poikkeava lääkekohtainen omavastuu.

1.9 Korvauksen ja lääkekohtaisen omavastuun peruste

Lääkkeen, kliinisen ravintovalmisteen ja perusvoiteen korvauksen perusteena on hinta tai viitehintaa. Lääkekohtainen omavastuu peritään yleensä kerralla ostetusta enintään kolmen kuukauden hoitoaikaan vastaavasta valmistemäärästä.

Hinta tai viitehintaa

Korvauksen perusteena on enintään valmisteelle **vahvistettu kohtuullinen tukkuhinta**, johon on lisätty enintään lääkelain 58 §:ssä tarkoitetun lääketaksan mukainen apteekin myyntikate, arvonlisävero ja toimitusmaksu. Jos valmiste sisältyy viitehintaryhmään, korvauksen perusteena on viitehintaryhmälle vahvistettu **viitehintaa**, johon on lisätty apteekin arvonlisäverollinen toimitusmaksu (SVL 5 luku 9 § 1 mom.).

Viitehintaryhmän lakatessa korvauksen perusteena on valmisteelle vahvistettu **enimmäistukkuhinta**, johon on lisätty enintään lääkelain 58 §:ssä tarkoitetun lääketaksan mukainen apteekin myyntikate, arvonlisävero ja toimitusmaksu.

Jos viitehintaryhmään sisältyvästä valmisteesta vakuutetulta peritty hinta on pienempi kuin korvauksen perusteeksi vahvistettu viitehintaa tai jos lääkkeen määrääjä on kieltänyt viitehintaryhmään sisältyvän valmisteen vaihdon tai jos kyseessä on valmiste, jonka perusteella on muodostettu poikkeava viitehintaryhmä korvaus maksetaan valmisteesta perityn hinnan perusteella (SVL 5 luku 9 § 2 mom.).

Apteekin valmistamien korvattavia valmisteita vastaavien lääkkeiden, kliinisten ravintovalmisteiden ja perusvoiteiden korvauksen perusteena on enintään lääketaksan mukainen hinta (lääkelaki 58 §).

Tilanteissa, joissa viitehintaista lääkettä ei ole saatavana valtakunnallisesti mistään tukkukaupan toimipisteestä, voidaan asiakkaalle toimittaa edullisinta saatavilla olevaa lääkettä korvattuna. Korvaus lasketaan tällöin lääkkeen hinnasta.

Toimitusmaksu

Lääketaksasta annetun valtioneuvoston asetuksen (713/2013) mukaan apteekki lisää lääkemääräyksellä toimittamansa lääkkeen ja annosjaellun lääkkeen vähittäismyyntihintaan toimituseräkohtaisen toimitusmaksun. Toimituserällä tarkoitetaan yhdellä lääkemääräyksellä samalla toimituskerralla toimitettavia lääkepakkauksia.

Valmistemäärä

Korvaus maksetaan yleensä kerralla ostetusta enintään kolmen kuukauden hoitoaikaan vastaavasta valmistemäärästä. Jos yhden pakkauksen arvonlisäverollinen vähittäishinta on yli 1000 euroa ("kalliit lääkkeet"), korvaus maksetaan yleensä enintään yhden kuukauden hoitoaikaan vastaavasta valmistemäärästä. Ks. kohta Kerralla korvattava valmistemäärä

Lääkekohtainen omavastuuosuus

Ylemmään erityiskorvaukseen ja lääkkeiden lisäkorvaukseen liittyy kiinteä lääkekohtainen omavastuuosuus, joka peritään kerralla ostetusta enintään kolmen kuukauden hoitoaikaan vastaavasta valmistemäärästä (SVL 5 luku 9 § 5 mom.).

Ylemmässä erityiskorvausluokassa lääkekohtainen omavastuuosuus on 4,50 euroa.

Lisäkorvauksen lääkekohtainen omavastuuosuus on 2,50 euroa.

Eri kerroilla toimitetut valmisteet voidaan katsoa yhdeksi ostoksi esimerkiksi silloin, kun valmiste on jouduttu erikseen tilaamaan apteekkiin ja tästä syystä valmiste toimitetaan eri kerroilla. Tällöin asiakkaalta peritään yksi lääkekohtainen omavastuuosuus.

Tilanteissa, jossa lääkettä on hankittu yli kolmen kuukauden hoitoaikaan vastaava määrä ja jossa on erityinen syy korvauksen myöntämiseen, peritään useampi lääkekohtainen omavastuu. Esimerkiksi kuuden kuukauden hoitoaikaan vastavasta lääkemäärästä peritään kaksi lääkekohtaista omavastuuta.

Poikkeava lääkekohtainen omavastuu

Lääkekohtainen omavastuu voidaan periä poikkeuksellisesti jokaiselta alkavalta hoitoviikolta, jos sairauden hoidossa käytettävän lääkkeen enintään kolmen

kuukauden hoitoaikaa vastaava lääkemäärä on lääketieteellisistä tai hoidollisista syistä tai lääkevalmisteen farmaseuttisten ominaisuuksien johdosta ostettava useana toimituseränä, kyse on annosjaellusta lääkkeestä tai kun kyse on valmisteesta, jonka samalla kertaa ostettavaa korvattavaa valmistemäärää on rajoitettu valmisteen hinnan perusteella.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetun poikkeavan lääkekohtaisen omavastuun perimisen edellytyksistä.

(SVL 5 luku 9 a §)

Poikkeava lääkekohtainen omavastuu on **jokaiselta alkavalta hoitoviikolta**

- 0,38 euroa ylempässä erityiskorvausluokassa
- 0,21 euroa lisäkorvauksessa

Esim. Jos asiakkaalle toimitetaan annosjaeltuna ylempään erityiskorvausluokkaan kuuluvaa lääkevalmistetta 9 päivän hoitoannos, häneltä peritään poikkeava lääkekohtainen omavastuu **jokaiselta alkavalta hoitoviikolta** eli kahdelta viikolta (2 x 0,38 euroa).

Poikkeava lääkekohtainen omavastuu koskee vain enintään kolmen kuukauden (12 viikkoa) hoitoaikaa vastaavan lääkemäärän toimittamista:

- Kun asiakkaalle toimitetaan ylempään erityiskorvausluokkaan kuuluvaa lääkettä, asiakkaalta peritään 0,38 euron omavastuu jokaiselta alkavalta hoitoviikolta. Omavastuu on 1/12 osa kolmen kuukauden hoitoaikaa vastaavasta omavastuusta (4,50 euroa).
- Kun asiakkaalle toimitetaan lisäkorvattavaa lääkettä, asiakkaalta peritään 0,21 euron omavastuu jokaiselta alkavalta hoitoviikolta. Omavastuu on noin 1/12 osa kolmen kuukauden hoitoaikaa vastaavasta omavastuusta (2,50 euroa).

Valtioneuvoston asetuksen (Vna 337/2015) mukaan poikkeava lääkekohtainen omavastuu peritään alla mainittujen lääkkeiden ostoista jokaiselta alkavalta hoitoviikolta, kun kyseessä on enintään kolmen kuukauden hoitoaikaa vastaava määrä:

- klotsapiini
- peritoneaalidialyysiliuokset
- lääkkeellinen happi
- sellaiset lääkevalmisteet, jotka on toimitettava useassa erässä lääkevalmisteen säilyvyyden, muiden farmaseuttisten ominaisuuksien tai kalliin hinnan vuoksi
- sellaiset lääkevalmisteet, jotka lääkkeen määrääjä on harkintansa mukaan määrännyt hoidollisesta syystä toimitettavaksi useammassa erässä
- annosjaellut lääkkeet, kun
  - vakuutetun lääkitys on tarkistettu tarpeettomien, keskenään yhteensopimattomien ja päällekkäisten lääkitysten poistamiseksi; ja
  - annosjakeluun siirtyminen on pitkäaikaisessa lääkehoidossa lääketieteelliseltä kannalta perusteltua; ja
  - lääkäri on tehnyt annosjakeluun siirtymisestä merkinnän lääkemääräykseen; ja
  - annosjaeltaviksi lääkkeiksi valitaan yksikköhinnoiltaan edullisia lääkkeitä ja ne toimitetaan kahden viikon hoitoaikaa vastaavissa lääke-erissä, ellei ole perusteltua syytä menetellä muutoin.

Kun asiakas ostaa edellä mainittuja lääkkeitä vähemmän kuin kolmen kuukauden lääkemäärän, häneltä peritään poikkeava lääkekohtainen omavastuu. Poikkeava

lääkekohtainen omavastuu peritään jokaisen lääke-erän toimittamisen yhteydessä jokaiselta alkavalta hoitoviikolta. Hoitoajan pituus (hoitoviikkojen määrä) lasketaan annostusohjeen perusteella. Poikkeava lääkekohtainen omavastuu peritään kuitenkin aina vähintään yhdeltä hoitoviikolta.

Klotsapiinivalmisteiden myyntilupiin liittyy ehto, että valmisteita saa määrätä kerrallaan enintään sen määrän, mitä tarvitaan kahden verikontrollin välillä. Verikontrolli tulee tehdä vähintään kerran kuukaudessa. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen lääkkeiden toimittamisesta antaman määräyksen (2/2016) mukaan myyntiluvan ehtojen täyttymisestä tulee varmistua apteekissa.

Esim. Jos asiakkaalle toimitetaan klotsapiinivalmistetta erityiskorvattuna tai lisäkorvattuna annostusohjeen mukaan laskettuna 33 päivän hoitoannos, häneltä peritään poikkeava lääkekohtainen omavastuu viideltä viikolta.

Lääkevalmisteita, jotka on säilyvyyden tai muiden farmaseuttisten ominaisuuksien vuoksi toimitettava useassa erässä, ovat esimerkiksi Duodopa-lääkevalmiste, apteekin sekoittamat antibiootit sekä kipu- ja insuliinipumput. Tässä yhteydessä säilyvyys tarkoittaa valmisteen säilyvyyttä käyttökuntoon saattamisen jälkeen, ei valmisteen kestoaikaa.

Esim. Jos asiakas ostaa Duodopa-lääkevalmistetta erityiskorvattuna tai lisäkorvattuna annostusohjeen mukaan laskettuna 21 päivän hoitoannoksen, häneltä peritään poikkeava lääkekohtainen omavastuu kolmelta viikolta.

Poikkeava lääkekohtainen omavastuu koskee vain valtioneuvoston asetuksessa säädettyjä tilanteita ja enintään kolmen kuukauden hoitoaikaa vastaavan lääkemäärän toimittamista.

Lue lisää:

- Annosjakelu
- Kerralla korvattava valmistemäärä

1.10 Ratkaiseminen

Lääkekorvausten ratkaisujen tekemiseen käytetään sairaanhoitokorvausjärjestelmää. Korvausoikeushakemukset käsitellään Erityiskorvattavat lääkeoikeudet - käsittelyjärjestelmässä ja lisäkorvaushakemukset Lääkkeiden kattokorvaukset - käsittelyjärjestelmässä.

Lue lisää:

- Lääkekorvauksen ratkaiseminen
- Korvausoikeushakemuksen valmistelu ja ratkaiseminen
- Lisäkorvaushakemuksen valmistelu ja ratkaiseminen

1.10.1 Käsittelypaikka

- [Turvakieltoasiakkaiden etuusasiat](#)
- [Vankilassa olevien henkilöiden etuusasiat](#)
- [Muutoksenhaku-, takaisinperintä- ja väärinkäytösasiat](#)

Käsittelypaikalla tarkoitetaan tässä ohjeessa etuusasian valmistelu- ja ratkaisupaikkaa.

Etuusasian valmistelu ja ratkaiseminen tapahtuvat pääsääntöisesti asiakkaan kotikunnan mukaan määräytyvässä vakuutuspiirissä. Hakemus voidaan valmistella ja ratkaista myös muussa kuin kotikunnan mukaan määräytyvässä vakuutuspiirissä siten, kun siitä on erikseen sovittu. Esimerkiksi tiettyjen etuuksien tai asiakasryhmien valmistelu- ja ratkaisutoiminta on keskitetty Kelassa. Lue tarkemmin poikkeavista käsittelypaikoista kyseisen etuuden ohjeista.

Kotikunnan mukaan määräytyvä vakuutuspiiri

Kelan etuusjärjestelmien toiminta pohjautuu henkilön toimistotietoon. Toimisto määräytyy yleensä henkilön väestötietojärjestelmän (VTJ) vakituisen asuinkunnan ja postinumeron mukaan. Jos henkilölle rekisteröidään Kelassa poikkeava toimisto, myös vakuutuspiiri voi muuttua.

Toimisto ja vakuutuspiiri näkyvät henkilön Henkilön tietojen kyselyllä (HEKY) (Henkilön tietojen kysely HEKY > Henkilön yleistiedot > Kunta- ja toimistotiedot).

Vakuutuspiirin vaihtuminen

Jos henkilö muuttaa toiseen vakuutuspiiriin, vastuuyksikkötiedot muodostuvat etuusjärjestelmiin yleensä ohjelmallisesti. Tarvittaessa tulee kuitenkin tehdä henkilötietomuutokset HEMU-aloitusvalikon kautta. Lue lisää henkilön yleistietojen muutoksista.

Vakuutuspiiriin tulee siirtää asiakasta koskevat vireillä olevat asiat uuteen vakuutuspiiriin käsiteltäviksi.

Muutolla toiseen vakuutuspiiriin voi olla vaikutusta myös maksussa oleviin Kelan etuuksiin. Esimerkiksi jos henkilö saa asumistukea, tulee hänelle muuton vuoksi lähettää tarkistushakemus.

Vakuutuspiirit voivat keskenään sopia asian käsittelyn siirrosta, jos henkilö esittää, että tietty häntä koskeva etuusasia käsiteltäisiin jossakin muussa toimipaikassa tai vakuutuspiirissä kuin siinä, jossa hänen asiansa normaalin työnkulun mukaan käsiteltäisiin. Lue lisää vakuutuspiirin vaihtamisesta kohdasta Kunta- ja toimistotiedot.

Turvakieltoasiakkaiden etuusasiat

Turvakieltoasiakkaiden etuusasiat valmistellaan ja ratkaistaan keskitetysti. Lue lisää turvakieltoasiakkaiden ratkaisutyön keskittämisestä kohdasta Turvakielto.

Vankilassa olevien henkilöiden etuusasiat

Vankilassa olevien henkilöiden etuusasiat valmistellaan ja ratkaistaan keskitetysti. Lue lisää vankila-asioiden ratkaisutyön keskittämisestä ohjeesta Vankilassaolo ja Kelan etuudet sekä prosessikuvauksesta Vankilailmoitusten käsittely.

Muutoksenhaku-, takaisinperintä- ja väärinkäytösasiat

Muutoksenhakuasia

Muutoksenhakuasian käsittelee se yksikkö, johon Oiwa työn ohjaa. Lue myös erityismenettelyistä muutoksenhakuasian käsittelyssä.

Takaisinperintä

Kotivakuutuspiiri, etuuden vastuuyksikkö tai muu erikseen sovittu vakuutuspiiri ratkaisee liikaa maksetun etuuden takaisinperinnän, antaa siitä päätöksen ja vastaa päätöksestä sen lainvoimaiseksi tuloon saakka. Lue lisää takaisinperintäpäätöksen antopaikasta.

Kotivakuutuspiiri ja etuuden vastuuyksikkö vastaavat myös perintätoimenpiteistä Perintäkeskuksen vastuulle siirtymiseen saakka.

Kelan perintäkeskuksessa hoidetaan erääntyneiden saatavien perintä keskitetysti. Saatava katsotaan erääntyneeksi, kun sen takaisinperinnästä annettu päätös on tullut lainvoimaiseksi eikä asiakas ole maksanut saatavaa sovitulla tavalla. Perintäkeskus hoitaa perintätoimenpiteet sellaisten etuuksien osalta, joiden takaisinmaksua seurataan ohjelmallisesti YHTE- takaisinperintäjärjestelmässä.

Etuuden vastuuyksikkö huolehtii pääsääntöisesti RAKE- järjestelmän perinnöistä.

Perintäkeskus

Perintäkeskuksessa hoidetaan elatusapuvelan, etuuksien perinnän ja takausvastuusaatavien perintä. Perintäkeskuksessa hoidetaan myös muita täytäntöönpanoon liittyviä tehtäviä kuten velkajärjestelyt ja -sovinnot, kuolinpesältä ja sen osakkailta perimiset sekä täytäntöönpanon lopettamista ja jatkamista koskevat päätökset (ns. toivottomat perinnät). Perintäkeskus hoitaa sekä Suomessa että ulkomailla asuviin velallisiin kohdistuvat perintätoimet.

Lue lisää saatavien perinnästä.

Väärinkäytösepäily

Useimmiten epäily väärinkäytöksestä syntyy liikamaksun havaitsemisen yhteydessä. Kelan maksamaan etuuteen kohdistuvan väärinkäytösepäilyn selvittäminen aloitetaan Kelan vakuutuspiirissä. Myös työpaikkakassa selvittää myöntämässään etuudessa esiin tulleen väärinkäytösepäilyn, kuten myös Perintäkeskus myöntämässään maksuvapautuksessa. Useamman vakuutuspiirin alueella tehdyksi epäillyn väärinkäytöksen selvittämisestä neuvotellaan asianomaisten vakuutuspiirien kesken. Yhteisten palvelujen Lakipalveluryhmän asiantuntija päättää tutkintapyyntöön tekemisestä tai päättää siitä, että tutkintapyyntöä ei kyseessä olevassa tapauksessa tehdä.

Lue lisää:

Väärinkäytösepäilyn tunnistaminen

Väärinkäytökset

Etuuksien väärinkäytösten tunnusmerkkejä

1.10.2 Esteellisyydestä

Hallintolaissa säädettyjä virkamiesten esteellisyysperusteita sovelletaan Kelan toimihenkilöihin.

Lue lisää esteellisyydestä sekä käsittely- ja läsnäolokiellosta.

1.10.2.1 Käsittely- ja ratkaisukielto

Jos olet esteellinen, **et saa käsitellä tai ratkaista asiaa etkä olla läsnä asiaa käsiteltäessä**, jottei läsnäolosi vaikuta asian käsittelyyn.

Lue lisää esteellisyydestä.

1.10.2.2 Esteellisyyden toteaminen

Sinun on ensisijaisesti **itse** havaittava ja todettava oma esteellisyytesi.

Jos **asiakas** esittää **väitteen** asiaa käsittelevän toimihenkilön esteellisyydestä, väitteeseen on viipymättä otettava kanta ja esteellisyysasia ratkaistava.

Lue lisää esteellisyyden ratkaisemisesta.

1.10.3 Lääkekorvauksen ratkaiseminen

Useimmiten korvaus lääkekustannuksista maksetaan asiakkaalle apteekin välityksellä suorakorvauksena. Asiakas voi hakea korvausta myös Kelasta. Apteekki antaa asiakkaalle selvitykset korvauksen hakemista varten, jos apteekki ei luovuta valmistetta suorakorvattuna.

Lääkekorvausten ratkaisujen tekemiseen käytät sairaanhoitokorvausjärjestelmää. Lääkekorvaushakemuksista annetaan aina päätös, joka on samalla ilmoitus maksusta.

Päätöksissä käytettävät päätöstekstit ovat ohjelmallisia. Lisäksi voit valita tekstejä ratkaisua tehdessä ja päätöksen muokkauksessa. Voit täydentää ja muokata päätöstekstiä. Kun muokkaat, lisäät tai poistat tekstiä, tarkista lopullisen päätöksen ulkoasu. Päätöstekstit ovat nähtävillä myös kyselyllä APKY / Päätöstekstit, josta valitset Sairaanhoitokorvaukset.

Kun asiakas on ostanut lääkkeitä Suomesta ei-korvattuna ulkomailla oleskelun takia ja hakee lääkkeitä korvausta hakemuslomakkeella [SV178](#) ja

1. ilmoittaa hakemuksessa oleskelevansa yli 3 kuukautta ulkomailla **tai** työskentelevänsä EU-lainsäädäntöä soveltavassa valtiossa **ja**
2. asiakkaan vakuuttaminen ei ole vielä vireillä **tai** sitä ei ole ratkaistu hakijan ilmoittamalle ajalle (muutamien päivien – vajaan kuukauden heitot asiakkaan ilmoittamassa ja ratkaistussa eivät aiheuta tarvetta luoda uutta työtä)

tee hakemustyö ja ohjaa se Kansainvälisten asioiden keskuksen Vakuuttaminen, ulkomaille muutto -työjonoon ja kirjaa asiakkaan ilmoittamat tiedot kommenttikenttään.

Jos korvaushakemuksesta ei selviä ulkomailla oleskelun syy ja kesto, niin pyydä asiakkaalta suullisesti vastaavat tiedot täyttämällä ilmoitus ulkomaille muutosta (muodostuu hakemustyö VA-työjonoon). Jos suullinen yhteydenotto ei onnistu, niin pyydä asiakasta toimittamaan selvitys ulkomailla oleskelusta verkossa tai lomakkeella Y38 (Ilmoitus - ulkomaille muutto) ja laita korvaushakemus odottamaan.

Korvaushakemus ratkaistaan vasta vakuuttamisasian ja vakuuttamisratkaistusta mahdollisesti seuraavan hoito-oikeuden impulssityön selvittämisen jälkeen.

- **Jos vakuuttaminen päättyy**, selvitä asiakkaan lääketoista ennen asian ratkaisemista aiemmin korvatut lääkkeet ja niiden riittävyys. Jos aiemmin ostetut lääkkeet riittävät koko sille ajalle, jonka asiakas on Suomessa vakuutettu, korvausta ei voida maksaa. Jos aiemmin ostetut lääkkeet eivät riitä koko vakuutettuna oloajalle, korvaus voidaan maksaa vain siitä lääkemäärästä, joka kattaa ajan, jonka henkilö on Suomessa vakuutettu.
  - Korvaus maksetaan kokonaisista asiakkaan ostamista pakkauksista. Pakkauksen hintaa ei tarvitse suhteuttaa tarkasti vakuutettuna olon ajalle tai laskea hintaa mahdollisesta kaupan olevasta pienemmästä pakkauksesta. Tämä tarkoittaa sitä, että joissain tilanteissa asiakas saa lääkkeitä korvattuna mahdollisesti hieman pidemmälle ajalle kuin mitä hän on Suomessa sairausvakuutettu.
- **Jos vakuuttaminen jatkuu**, lääkkeitä voidaan korvata ulkomailla oleskelun ajalle, mutta yleensä enintään puolen vuoden oleskelun ajalle.
  - Esim. Asiakas lähtee neljän kuukauden lomamatkalle ulkomaille ja hän ostaa apteekista lääkkeitä kuudeksi kuukaudeksi ei-korvattuna. Asiakkaalle korvataan Kelasta yli 3 kuukauden lääkkeitä, mutta kuitenkin enintään 4 kuukauden lääkkeitä ulkomailla oleskelun vuoksi.
  - Korvaus maksetaan kokonaisista asiakkaan ostamista pakkauksista. Pakkauksen hintaa ei tarvitse suhteuttaa tarkasti ulkomailla oleskelun ajalle tai laskea hintaa mahdollisesta kaupan olevasta pienemmästä pakkauksesta. Tämä tarkoittaa sitä, että joissain tilanteissa asiakas saa lääkkeitä korvattuna mahdollisesti hieman enemmän kuin mitä hänen ulkomailla oleskeluaikansa vaatisi.

Kyseessä on alle 3 kuukauden oleskelu ulkomailla ja vakuuttamista ei tarvitse selvittää

Jos asiakas ilmoittaa hakemuksessa oleskelevansa ulkomailla alle 3 kuukautta, hakemustyötä vakuuttamiseen ei tehdä (ellei kyseessä ole työskentely EU-lainsäädäntöä soveltavassa maassa). Asiakas pysyy Suomessa vakuutettuna. Kirjaa kuitenkin asiakkaan ilmoittamat ulkomailla oleskelujaksot OIWAn kommenttiin ja nosta ne asiakkaan palvelutietoihin. Korvaushakemus voidaan ratkaista heti.

Huom! Jos asiakkaan palvelutiedoista käy ilmi, että asiakas on oleskellut toistuvasti lyhyitä jaksoja ulkomailla (alle 3 kuukautta), luo Oiwaan Hakemustyö (Vakuuttaminen, Tarkenne: Selvitettävä asia, Kv-keskuksen Vakuuttaminen, Ulkomaille muutto -työjono). Kv-keskuksessa arvioidaan, missä maassa asiakkaan katsotaan asuvan eli mihin maahan asiakkaalla on kiinteämmät siteet.

Lue lisää:

- Suorakorvaus
- Lääkekorvauksen hakeminen
- Lisäkorvauksen maksaminen yhtä aikaa perus- tai erityiskorvauksen kanssa

1.10.4 Lisäkorvaushakemuksen valmistelu ja ratkaiseminen

Tarkista hakemuksen tiedot ja liitteet. Rekisteröi hakemus Lääkkeiden kattokorvaukset -käsittelyjärjestelmässä. Selvitä asiakkaan lääkeostot vuoden alusta alkaen kustannusten tarpeellisuuden arvioimiseksi. Kustannusten tarpeellisuus selvitetään ostotietojen perusteella.

Selvitä lääkeostoista Lääkkeiden kattokorvausten -käsittelyjärjestelmän avulla esimerkiksi

- Kelasta maksetut korvaukset
- onko asiakkaalla vireillä lääkkeiden korvausoikeushakemus tai onko hänelle myönnetty korvausoikeus kuuden kuukauden sisällä
- onko asiakkaalla poikkeuksellisen suuria kustannuksia
- onko syytä epäillä, että lääkkeitä on hankittu tarpeettomasti
- ovatko hakemuksen lääkeostot annostusohjeen mukaiset

Lisäkorvaushakemus voidaan hylätä kokonaan tai osittain, jos kustannukset eivät ole sairausvakuutuslain mukaisia tarpeellisia sairaanhoidon kustannuksia. Asiakkaalle annetaan tilaisuus esittää oma selvityksensä ennen lisäkorvaushakemuksen hylkäämistä.

Lääkekustannusten tarpeellisuuden arvioimisessa käytetään tarvittaessa asiantuntijalääkärin apua silloin, kun valmistetta on hankittu huomattavasti enemmän kuin annostusohje edellyttää taikka samaa tai vastaavaa valmistetta on hankittu samanaikaisesti usean eri lääkärin lääkemääräyksellä.

Muun lain mukaiset korvaukset

Lisäkorvausta ei makseta, jos asiakkaalle aiheutuneet kustannukset on korvattu muun lain, esim. työtapaturma- ja ammattitautilain tai liikennevakuutuslain nojalla. Sama koskee myös sotilasvammalain ja sotilastapaturmalain nojalla korvattuja kustannuksia. Muun lain nojalla korvatut kustannukset eivät kerrytä alkuomavastuuta eivätkä vuosiomavastuuta.

Päätös

Asiakkaan tai yksittäisen valtuutetun hakemuksesta annetaan aina päätös, joka on samalla ilmoitus maksusta.

Jos lisäkorvauksia haetaan tilityksenä, maksettavista lisäkorvauksista annetaan tilityspäätös ja sen liitteenä tilityserittely. Lisäksi annetaan asiakaskohtainen päätös hakijalle ja asiakkaalle aina, kun korvaus hylätään kokonaan tai osittain.

Lisäkorvauksen maksaminen yhtä aikaa perus- tai erityiskorvauksen kanssa

Kun lisäkorvaus maksetaan yhtä aikaa perus- tai erityiskorvauksen kanssa, valmistele ja ratkaise lisäkorvaushakemus vasta perus- tai erityiskorvauksen käsittelyn jälkeen.

Lue lisää:

- Tarpeelliset kustannukset

- Lisäkorvaus vuosiomavastuun ylittävistä kustannuksista
- Lääkkeiden lisäkorvauksen hakeminen
- Seuranta

1.10.5 Arvion pyytäminen

Lääkekorvausoikeushakemus

Pyydä arvio asiantuntijalääkäriltä (Lääkäri/Lääkekorvausoikeus-työjono). Ohjaa taulukossa mainitut korvausoikeusnumerot suoraan Lääkäri/Konsultaatio-työjonoon.

Valmistele ja tee ratkaisu Erityiskorvattavat lääkeoikeudet -käsittelyjärjestelmässä, kun saat arvion asiantuntijalääkäriltä.

Lue lisää:

- Korvausoikeushakemuksen valmistelu ja ratkaiseminen
- Asiantuntijalääkärin arvion pyytäminen

1.10.6 Lisäselvityksen pyytäminen lääkehakemuksen ratkaisemiseksi

---

Kelalla on oikeus pyytää käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot ilman asiakkaan erillistä suostumusta sairausvakuutuslain 19 luvun 1 §:n ja 2 §:n nojalla. Hallintolain mukaan Kelan pyytämistä tai muuten saamista, mahdollisesti asian ratkaisuun vaikuttavista asiakirjoista tai muista selvityksistä on kuultava etuuden hakijaa.

Jos olet hylkäämässä hakemuksen ja lisäselvityksiä on pyydetty suoraan hoitavalta lääkäriltä, lähetä saadut lisäselvitykset tiedoksi asiakkaalle. Asiakkaalla on vielä mahdollisuus antaa asiasta oma selvityksensä ennen hakemuksen ratkaisua.

Lue lisää:

- Lisäselvitysten pyytäminen

1.10.7 Kuuleminen

Kuuleminen merkitsee tilaisuuden varaamista asiakkaalle esittää oma käsityksensä asiasta ennen ratkaisua.

Lue lisää kuulemisesta.

1.10.7.1 Milloin asiakasta on kuultava?

Lue lisää milloin asiakasta on kuultava ja milloin asiakasta ei tarvitse kuulla.

1.10.7.2 Miten kuullaan?

Lue miten asiakasta kuullaan ja päämiehen ja edunvalvojan tai huoltajan kuulemisesta sekä suullisesta vaatimuksesta ja selvityksestä.

1.10.8 Päätöksen antaminen

Etuuspäätökset ovat **hallintopäätöksiä**. Hallintopäätöksellä tarkoitetaan viranomaisen hallintoasiassa tekemää ratkaisua, jolla on asian käsittelyn päättävä vaikutus.

Hakijalle tulee yleensä antaa kirjallinen päätös etuuden myöntämisestä, hylkäämisestä, lakkauttamisesta, tarkistamisesta, oikaisemisesta ja takaisinperinnästä. Kun päätös on kirjallinen, asiakas saa tietoonsa päätöksen perustelut ja hän voi harkintansa mukaan valittaa päätöksestä.

Lue etuuskohtaisista ohjeista, kuinka päätöksen antamisessa menetellään etuudensaajan, lapsen tai edunvalvojan kuolemantapauksessa. Lue myös hallintolain soveltamisen ohjeista edunvalvonnan päättymisestä etuudensaajan tai edunvalvojan kuoleman johdosta. Silloin, kun annat päätöstä etuudensaajan tai lapsen kuoleman vuoksi, lisää päätökseen sopivaan kohtaan pahoittelu, esim. *Osanottomme menetyksenne johdosta*. Mikäli asiaa on jo aiemmin pahoiteltu Kelan taholta kirjallisesti, ei osanottoa ole enää syytä uudelleen ilmaista päätöksessä tai kirjeessä.

Silloin, kun on kyse indeksitarkistuksesta johtuvasta etuuden tarkistamisesta, päätös annetaan vain pyynnöstä.

Lainmuutoksen yhteydessä voidaan säätää erikseen siitä, annetaanko lainmuutoksesta johtuvasta etuuden tarkistamisesta päätös. Kun etuus tarkistetaan viran puolesta lainmuutoksen vuoksi, ei tarkistuksesta aina anneta päätöstä muutoin kuin etuudensaajan pyynnöstä.

Etuuspäätös annetaan pääsääntöisesti lopullisena ja siihen voi hakea muutosta siten, kuin etuuslainsäädännössä on säädetty. Tietyissä tilanteissa päätös tulee kuitenkin antaa väliaikaisena. Päätöksen antamisesta väliaikaisena kerrotaan etuuskohtaisissa ohjeissa, muutoksenhaku-ohjeessa ja päätöksen oikaisu ja poistaminen -ohjeessa.

Etuuspäätökset annetaan maksutta.

Päätökset annetaan suomeksi tai ruotsiksi väestötietojärjestelmästä saatavan asiakkaan kielitiedon perusteella. Huomaa myös tilanteet, joissa päätös annetaan asiakkaan käyttämällä saamen kielellä.

Etuuskohtaisissa ohjeissa on kerrottu, kenelle päätös tulee antaa.

Lue lisää myös asiaratkaisu vai tutkimatta jättäminen, päätöksen muoto ja sisältö ja päätöksen perusteleminen.

1.10.8.1 Päätös lääkekorvauksesta

Jos apteekki on perinyt vakuutetun lääkeostosta sairausvakuutuslain mukaisen korvauksen määrällä vähennetyn hinnan, korvaus voidaan maksaa apteekille sen tekemän tilityksen perusteella erikseen sovittavalla tavalla. Tällöin korvauksen maksamisesta ei anneta vakuutetulle kirjallista päätöstä. Päätös on kuitenkin annettava,

jos vakuutettu sitä vaatii. Vaatimus on esitettävä kuuden kuukauden kuluessa lääkkeen ostamisesta (SVL 15 luku 9 § 1-2 mom.).

Lääkekorvauksen myöntämisestä tai korvauksen hylkäämisestä annetaan asiakkaalle päätös sairaanhoitokorvausten käsittelyjärjestelmällä. Jos korvausta haetaan yksittäisellä valtakirjalla, päätös annetaan sekä asiakkaalle että valtuutetulle. Jos hakijalla on edunvalvoja, päätös annetaan tiedoksi myös edunvalvojalle. Jos edunvalvoja on useita, päätös postitetaan kaikille.

Vakuutusyhtiön, sosiaalihuollon sekä muuna tilityksenä (työnantaja, potilasvahinkokeskus) maksettavista korvauksista lähetetään asiakkaalle päätös ainoastaan silloin, kun ratkaisun yhteydessä asiakasta on kuultu. Tilityksen saajalle annetaan asiakaskohtainen päätös, kun korvaus hylätään kokonaan tai osittain. Tilityksen saajalle lähetetään tilityspäätös ja tilityserittely.

Lue lisää:

- Lääkekorvauksen ratkaiseminen

1.10.8.2 Päätös korvausoikeudesta

Korvausoikeudesta annetaan asiakkaalle päätös Erityiskorvattavat lääkeoikeudet -järjestelmällä. Kun lääkkeiden tai kliinisten ravintovalmisteiden perus- tai erityiskorvaamisesta on tehty päätös, siitä tehdään merkintä asiakkaan Kela-korttiin. Tämän jälkeen hän saa lääkkeen tai kliinisen ravintovalmisteen suoraan apteekista perus- tai erityiskorvattuna. Jos hakijalla on edunvalvoja, päätös annetaan tiedoksi myös edunvalvojalle. Jos edunvalvoja on useita, päätös postitetaan kaikille.

Lue lisää:

- Korvausoikeushakemuksen valmistelu ja ratkaiseminen

1.10.8.3 Päätös lisäkorvauksesta

Jos apteekki on perinyt vakuutetun lääkkestä sairausvakuutuslain mukaisen korvauksen määrällä vähennetyn hinnan, korvaus voidaan maksaa apteekille sen tekemän tilityksen perusteella erikseen sovittavalla tavalla. Tällöin korvauksen maksamisesta ei anneta vakuutetulle kirjallista päätöstä. Päätös on kuitenkin annettava, jos vakuutettu sitä vaatii. Vaatimus on esitettävä kuuden kuukauden kuluessa lääkkeen ostamisesta (SVL 15 luku 9 § 1-2 mom.).

Hakemuksesta annetaan päätös Lääkkeiden kattokorvaukset -järjestelmällä. Päätökset perustellaan ohjelmallisesti ja/tai käsittelijän valitsemissa perusteluissa apuna käyttäen. Päätöksen tallennus tallentaa maksun keskitettyyn maksatukseen.

Hakemuksesta annetaan päätös asiakaskirjajärjestelmän päätöspohjia käyttäen esimerkiksi, kun

- hakemus sisältää ainoastaan lääkekohtaisia omavastuita,
- kyseessä on jatkohakemus, joka sisältää vain omavastuuseen sisältyviä ostoja,
- lisäkorvaus on saatu suoraan apteekin kautta.

Tilityksiin sisältyvistä myöntöratkaisuista ei anneta erillistä päätöstä. Ratkaisutiedot näkyvät tilityspäätöksen liitteeksi tulostuvassa tilityserittelyssä. Hylkäyksistä ja osahylkäyksistä muodostetaan ohjelmallisesti päätökset.

Päätös ja maksu lähtevät asiakkaalle ja tilityksen saajalle ohjelmallisesti tilityksen hyväksymisen yhteydessä.

Edunvalvojalle postitetaan ohjelmallisesti päätös tiedoksi, kun ratkaisusta muodostetaan päätös (hylkäykset, osahylkäykset, ohjelmallisesti tuotettu päätös).

Lue lisää:

- Lisäkorvaushakemuksen valmistelu ja ratkaiseminen

1.10.8.4 Päätös kuolemantapauksissa lääkekorvauksissa

Kela saa virallisen kuolinilmoituksen väestötietojärjestelmästä yleensä noin viikon kuluessa kuolemasta.

Korvausoikeuden ratkaiseminen, kun asiakas on kuollut

Korvausoikeudesta tehdään päätös, jota ei kuitenkaan postiteta. Edellytysten täytyessä korvausoikeus myönnetään kuolinkuukauden loppuun. Näin toimitaan riippumatta siitä, onko hakemus saapunut Kelaan ennen vai jälkeen asiakkaan kuoleman. Kuolinpesälle ei anneta terveydentilaa tai sairautta koskevia tietoja. Tämän vuoksi B-lausuntoa ei palauteta, eikä korvausoikeuspäätöstä lähetetä kuolinpesälle.

Päätöksen sijasta asiakkaan kotiosoitteeseen/kuolinpesä lähetetään kirje (LÄI26). Kirjeessä kerrotaan, että Kelaan on tullut lääkekorvausoikeuteen liittyvä hakemus (B-lääkärintilaus), josta ei lähetetä päätöstä asiakkaan poismenon johdosta. Kirjeeseen valitaan tilanteeseen sopiva lisäteksti, jolla kuolinpesää ohjataan hakemaan mahdollisia korvauksia. Katso alempana Korvausten maksaminen Kelasta, kun asiakas on kuollut.

Lisäkorvauksen maksaminen, kun asiakas on kuollut

Korvaus voidaan maksaa kuolinpesän **hakemuksen** (SV 178, lisäksi tarvittaessa EV224) perusteella. EV 224 lomaketta tarvitaan, kun asianomaisen tili on lakkautettu tai tilinumero on eri kuin mihin asiakkaan etuudet on aiemmin maksettu. Lomakkeessa kysytään tarkemmin hakijan/maksunsaajan tiedot.

Korvaushakemus käsitellään ja päätökseen lisätään fraasi BAW02 (muokataan tarvittaessa). Päätös lähetetään hakijasta riippuen kuolinpesän nimellä/kuolinpesän hoitajan nimellä. Lisää päätökseen sopivaan kohtaan pahoittelu, esim. Osanottomme menetyksenne johdosta. Mikäli asiaa on jo aiemmin pahoiteltu Kelan taholta kirjallisesti, ei osanottoa ole enää syytä uudelleen ilmaista päätöksessä.

Korvausten maksaminen Kelasta, kun asiakas on kuollut

Korvaus voidaan maksaa kuolinpesän **hakemuksen** (SV 178, lisäksi tarvittaessa EV224) perusteella. EV 224 lomaketta tarvitaan, kun asianomaisen tili on lakkautettu tai tilinumero on eri kuin mihin asiakkaan etuudet on aiemmin maksettu. Lomakkeessa kysytään tarkemmin hakijan/maksunsaajan tiedot.

Korvaushakemus käsitellään ja päätökseen lisätään fraasi UYW 08 (muokataan tarvittaessa). Päätös lähetetään hakijasta riippuen kuolinpesän nimellä/kuolinpesän hoitajan nimellä. Lisää päätökseen sopivaan kohtaan pahoittelu, esim. Osanottomme menetyksenne johdosta. Mikäli asiaa on jo aiemmin pahoiteltu Kelan taholta kirjallisesti, ei osanottoa ole enää syytä uudelleen ilmaista päätöksessä.

Jos asiakkaalla on ollut edunvalvoja lue lisää Edunvalvonnan päättymisestä

1.10.9 Lääkekorvaukset, Suomessa ei-vakuutettu henkilö

Kun ei-vakuutettu henkilö hakee korvausta Kelasta tilapäisen Suomessa oleskelun aikana äkillisen sairauden hoitoon ostamista lääkkeitä, korvaushakemuksen käsittelijän on tarkistettava henkilön mahdolliset aiemmin lakkautetut korvausoikeudet ja aktivoitava ne tarvittaessa voimaan alkuperäisen päätöksen ajalle.

Suomessa aiemmin myönnetty korvausoikeus näkyy

- Erityiskorvattavat lääkeoikeudet -järjestelmässä.
- SCLK-tapahtumalla.
- HEKY-tiedot > Hakemukset ja ratkaisut > erityiskorvattavat lääkkeet.

Korvaushakemus, mahdollinen kopio todistuksesta, jolla oikeus hoitoon todistettiin ja maksukuitit säilytetään siinä toimistossa, joka korvauksen maksaa.

Kun toimisto myöntää tilapäisesti Suomessa oleskelevalle ei-vakuutetulle henkilölle korvauksen lääketoista, tulee toimiston selvittää huolellisesti henkilön oikeus korvaukseen (oikeus tulee todistaa voimassaolevalla hoito-oikeustodistuksella) ennen korvauksen myöntämistä, jotta ei jälkikäteen jouduta harkitsemaan tehdyn ratkaisun oikaisemista ja mahdollista takaisinperintää. Takaisinperintäpäätös vaikuttaa myös maiden väliseen laskutukseen. Korvausratkaisujen oikaisemisessa ja takaisinperinnässä noudatetaan samoja menettelyitä kuin sairaanhoitokorvauksissa yleensä.

Toisessa EU-lainsäädäntöä soveltavassa valtiossa vakuutetun henkilön todelliset maksetut lääkekorvauskustannukset Kela laskuttaa kyseiseltä valtiolta jälkikäteen. Pohjoismaiden ja Yhdistyneen Kuningaskunnan kanssa on luovuttu laskutuksesta.

Lue lisää:

Henkilötunnisteista

Vajaa henkilötunnus

[Ratkaiseminen](#)

[Lääkekorvauksen ratkaiseminen](#)

[Lisäkorvaushakemuksen valmistelu ja ratkaiseminen](#)

Laskutustietojen tallentaminen

1.10.10 Lääkkeiden korvausoikeudet, Suomessa ei-vakuutettu henkilö

Jos jokin viittaa siihen, että asiakas olisi muuttanut Suomeen tai aloittanut työskentelyn Suomessa, toimi Kv-kytkentäinen etuusasia -prosessin mukaisesti.

Ei-vakuutetun henkilön hakiessa lääkkeiden korvausoikeutta myös ulkomaalainen lääkärintodistus voidaan hyväksyä, jos siitä ilmenevät kaikki kyseessä olevan

korvusoikeuden kriteereissä vaadittavat tiedot. Tarvittaessa asiakasta pyydetään toimittamaan lääkärinlausunnosta käänös.

Jos henkilöllä ei ole henkilötunnusta, niin korvusoikeuspäätöstä ei voi tehdä Eryityskorvattavat lääkeoikeudet -järjestelmällä. Korvusoikeuspäätös tehdään tällöin asiakaskirjejärjestelmällä (APRE) käyttämällä henkilön nimeä. Korvusoikeuspäätös skannataan ja liitetään Oiwa-työhön.

EU-lainsäädäntöä soveltavassa valtiossa vakuutettu henkilö hakee lääkkeiden korvusoikeutta

Suomessa ei-vakuutetun henkilön (esim. turisti) tulee ennen korvusoikeushakemuksen käsittelyä toimittaa Kelaan voimassa oleva hoito-oikeustodistus (esim. EHIC). Jos voimassa olevaa hoito-oikeuden todistavaa asiakirjaa ei ole esitetty tai se ei ole Kelassa, se pyydetään asiakkaalta. Vasta tämän jälkeen korvusoikeushakemus (lääkärinlausunto) voidaan käsitellä.

Jos asiakas ei toimita Kelaan tarvittavaa hoito-oikeustodistusta tai lisäselvityksiä, jotka olisivat tarpeen hakemuksen hyväksymiseksi, tulee hakemus hylätä. Lääkärinlausunnossa (korvusoikeushakemuksessa) olevia lääketieteellisiä edellytyksiä ei tarvitse arvioida eikä hakemukseen pyydetä asiantuntijalääkärin arviota.

Kriteerien täyttyessä korvusoikeus myönnetään Kelan lääkkeitä / kliinisiä ravintovalmisteita koskevan päätöksen mukaiselle ajalle. Henkilön Suomessa oleskelun kesto ei vaikuta päätöksen pituuteen. Henkilöllä on oikeus lääkekorvauksiin (mukaan lukien erityiskorvaus) vain Suomessa oleskelun ajalle hankituista äkillisen sairauden hoitoon ostetuista lääkkeistä. Korvaus voidaan maksaa siitä lääkemäärästä, joka on tarkoitettu käytettäväksi Suomessa oleskelun aikana.

Huomioi, että jatkossa Kelassa on tieto henkilölle myönnettyistä voimassa olevista korvusoikeuksista. Tästä huolimatta henkilön oikeus korvaukseen tulee arvioida jokaisen lääkekorvaushakemuksen yhteydessä (mm. voimassa oleva hoito-oikeustodistus, onko kyseessä tilapäisen oleskelun aikana välttämätön sairaanhoito vai hoitoon hakeutuminen).

Jos henkilö hakee yhtä aikaa lääkekorvausta ja lääkkeiden korvusoikeutta, käsitellään lääkkeiden korvusoikeushakemus ensin, jos ostettu lääke liittyy korvusoikeuteen.

Muualla kuin EU-lainsäädäntöä soveltavassa maassa vakuutettu henkilö tai henkilö, joka ei ole missään vakuutettu hakee lääkkeiden korvusoikeutta

Jos mikään ei viittaa siihen, että asiakas olisi muuttanut Suomeen tai aloittanut työskentelyn Suomessa, vakuuttamista ei tutkita ja hakemus hylätään. Lääkärinlausunnossa (korvusoikeushakemuksessa) olevia lääketieteellisiä edellytyksiä ei tarvitse arvioida eikä hakemukseen pyydetä asiantuntijalääkärin arviota. Korvusoikeuspäätös annetaan kirjekäsittelyjärjestelmässä. Korvusoikeuspäätös skannataan ja liitetään Oiwa-työhön.

Huomioi, että Australiasta tulevalle henkilöllä voi olla oikeus lääkekorvauksiin/ lääkkeiden korvusoikeukseen Suomen ja Australian välillä solmitun sopimuksen perusteella.

Suomessa määräaikaisesti vakuutettu henkilö hakee lääkkeiden korvausoikeutta

Kriteerien täyttyessä korvausoikeus myönnetään Kelan lääkkeitä / kliinisiä ravintovalmisteita koskevan päätöksen mukaiselle ajalle. Henkilön Suomessa vakuutettuna olon kesto ei vaikuta korvausoikeuden pituuteen. Henkilöllä on oikeus lääkekorvauksiin (mukaan lukien erityiskorvaus) sillä ajalla, jonka hän kuuluu Suomen sosiaaliturvan piiriin. Korvaus voidaan maksaa lääkkeistä, joita käytetään Suomen sairausvakuutukseen kuulumisen aikana. Lisää korvausoikeuspäätökseen fraasi BCW23.

Lue lisää:

Kansainväliset sopimukset

Henkilötunnisteista

Vajaa henkilötunnus

1.10.11 Lääkkeiden korvausoikeuksien aktivointi ja lakkauttaminen

---

Lääkkeiden korvausoikeuksien lakkauttamisesta ulkomaille muuton yhteydessä on luovuttu 1.2.2013. Henkilön voimassa olevia korvausoikeuksia (erityiskorvausoikeus, rajoitettu erityiskorvausoikeus, rajoitettu peruskorvausoikeus ja oikeus kliinisten ravintovalmisteiden korvaukseen) **ei lakkauteta**.

Jos korvausoikeus on aiemmin lakkautettu:

Kun EU-lainsäädäntöä soveltavassa valtiossa pysyvästi asuva henkilö hakee korvausta Kelasta tilapäisen Suomessa oleskelun aikana hankkimistaan lääkkeistä, korvaushakemuksen käsittelijän on tarkistettava henkilön mahdolliset lakkautetut korvausoikeudet.

Korvauksen (erityiskorvaus, rajoitettu perus- ja erityiskorvaus tai korvaus kliinisistä ravintovalmisteista) maksamista varten viimeisin kotitoimisto tai kv-keskus aktivoi lakkautetun korvausoikeuden voimaan. Korvausoikeudet aktivoidaan voimaan **alkuperäisen päätöksen** mukaiselle ajalle. Erityiskorvausoikeuksien aktivoimispyynnön viimeiseen kotitoimistoon tai kv-keskukseen tekee lääkekorvausta käsittelevä toimisto (Oiwaan toimeksiantotyö). Kun kv-keskus tai viimeinen kotitoimisto on antanut päätöksen korvausoikeudesta, oleskelukunnan toimisto ratkaisee korvaushakemuksen. Maksu tapahtuu henkilötunnuksella. Lääkkeitä korvataan vain Suomessa oleskelun ajalle ratkaisutyön lääkekorvauksia koskevan etuusohjeen mukaisesti.

Huom! Muussa kuin EU-lainsäädäntöä soveltavassa valtiossa pysyvästi asuvilla ei ole oikeutta Suomessa tilapäisen oleskelun aikana lääkekorvauksiin, **vaikka** henkilöille myönnetty **korvausoikeudet ovatkin voimassa**.

Lue lisää:

[Ratkaiseminen](#)

Korvausoikeushakemuksen valmistelu ja ratkaiseminen

1.10.12 Lääkekorvaukset ulkomailla ostetuista lääkkeistä

Katso ulkomailla syntyneiden lääkekustannusten korvaamisen edellytykset.

Kyseessä tulee olla sellainen lääkevalmiste, joka vastaa Suomessa korvattavaa lääkettä. Vastaavuus arvioidaan lääkemuodon, lääkeaineen ja lääkeaineen vahvuudenperusteella.

- Samaksi lääkemuodoksi voidaan katsoa esimerkiksi kapseli, depotkapseli, enterokapseli, tabletti

Mikäli yksittäisten lääkkeiden hinnat on sisällytetty lääkärinpalkkioon, pyydetään asiakkaalta lisäselvityksiä, jotta kustannuksia ei voida edelleenkään erotella, katsotaan koko asiakkaalta peritty summa lääkärinpalkkioksi.

Lue lisää:

Kansainvälisten sairaanhoitokorvausten etuusohje

Suomen lainsäädännön mukainen korvaus ulkomailla ostetuista lääkkeistä

1.10.13 Paluu ulkomailta

Kun henkilö palaa Suomeen ja hän saa oikeuden Suomen sosiaaliturvaan, tulee myönteisen vakuuttamisratkaisun yhteydessä tarkistaa henkilön mahdolliset aikaisemmin lakkautetut korvausoikeudet ja aktivoida ne voimaan alkuperäisen päätöksen mukaiselle ajalle.

Lakkautettu korvausoikeus (erityiskorvausoikeus, rajoitettu erityiskorvausoikeus, rajoitettu peruskorvausoikeus tai oikeus kliinisten ravintovalmisteiden korvaukseen) voidaan aktivoida (myöntää) ilman eri hakemusta, jos se on käytettävissä olevien tietojen perusteella mahdollista.

1.11 Maksaminen

---

15 vuotta täyttäneellä asiakkaalla on oikeus hakea ja nostaa hänelle myönnettävä korvaus sairaanhoitoetuuksista.

Lääkekorvaushakemuksista annetaan aina päätös, joka on samalla ilmoitus maksusta.

1.11.1 Maksuosoite

Kela maksaa sairaanhoitokorvauksen asiakkaan osoittamalle tilille Suomessa toimivaan rahalaitokseen. Jos tilille maksaminen ei ole mahdollista ja asiakas esittää Kelalle erityisen syyn, voidaan korvaus poikkeuksellisesti maksaa käteismaksuna, ulkomaan maksuosoitteeseen tai maksuosoituksena. Maksuosoitusta voidaan käyttää vain silloin, kun asiakkaalla on Kelan järjestelmän yleistiedoissa kotimaan osoite.

Voit muuttaa maksuosoitteen hakemuslomakkeen, asiakkaan sähköisen hakemuksen tai allekirjoite-tun kirjallisen ilmoituksen perusteella.

Jos otat hakemuksen käsittelyn yhteydessä asiakkaaseen yhteyttä puhelimitse, voit ottaa asiakkaan tunnistettuasi vastaan myös tilinumerotiedon. Tee asiakkaan halutessa tilinumeromuutos myös muihin etuuksiin tai tee Oiwaan Perustietojen muutos -työ, tarkenteella tilinumeromuutos.

1.11.2 Maksunsaajat

Yleensä asiakas itse hakee ja nostaa korvauksen.

Sairaanhoitokorvauksen voi hakea ja nostaa myös korvauksen saajan edunvalvoja tai laillisesti valtuutettu asiamies sekä Kelan kanssa suorakorvaussopimuksen tehnyt apteekki. 15 vuotta täyttänyt henkilö voi valtuuttaa muun henkilön hakemaan ja nostamaan hänelle myönnettävän korvauksen. Kuolinpesän hoitajalla on oikeus hakea ja nostaa korvaus kuolinpesän puolesta.

1.11.2.1 Maksunvaatijat

Asiakkaalle maksettavaa sairaanhoitokorvausta ei saa ulosmitata (SVL 15 luku 15 §).

1.11.3 Ennakonpidätys

Sairaanhoitokustannusten korvaukset eivät ole veronalaista tuloa (tuloverolaki 80 § 1 kohta).

1.11.4 Lääkekorvauksen maksaminen ulkomaille

Lääkekorvaus voidaan poikkeuksellisesti maksaa ulkomaiselle pankkitilille tai postin välityksellä.

Lue lisää:

- Sairaanhoitokorvauksen maksaminen ulkomaille

1.12 Menettely liikamaksutilanteessa, kun lääkekorvauksesta ei ole annettu päätöstä

Sairausvakuutuslain 15 luvun 18 §:n takaisinperintäsäädöksiä sovelletaan myös silloin, kun asiakas on saanut perusteettoman edun apteekin kautta suorakorvauksena ja päätöstä ei ole annettu. Apteekilta korvausta ei voida vähentää, jos apteekki ei ole toiminut sopimuksen vastaisesti.

Kun virheellinen maksu on havaittu, asiakasta kuullaan YHTE-kirjekäsittelyjärjestelmän kirjepohjaa käyttäen. Hänelle selvitetään virheelliseen suoritukseen johtaneet tapahtumat ja esitetään korjausehdotus. Asiakkaalle varataan tilaisuus oman

selvityksen antamiseen asiassa. Asiakkaan suostumusta virheen korjaamiseen ei edellytetä. Kuulemisen jälkeen annetaan virheellisestä lääkekorvauksesta perusteltu hylkäävä päätös, johon voi hakea muutosta.

Takaisinperinnän osalta noudatetaan yleisiä takaisinperinnän periaatteita.

Lue lisää:

- Takaisinperintä

1.12.1 Takaisinperintä

Kaikille etuuksille yhteinen Takaisinperintä-ohje.

1.12.2 Regressi

Sairaanhoitokorvauksissa syntyy regressitilanne, kun asiakkaalla on oikeus saada samoista kustannuksista lakisääteistä ensisijaista korvausta tapaturma- tai liikennevakuutusta koskevien lakien perusteella.

Vakuutusyhtiö voi suorittaa maksun lääkekorvauksista sairausvakuutusrahaston tilille ilman Kelan tekemää regressivaatimusta.

Lääkekorvauksista aiheutuneet maksut osoitetaan aina sairausvakuutusrahaston tilille.

Vakuutusyhtiön pyytämät jäljennökset sairaanhoitokustannuksia koskevista tositteista lähetetään vakuutusyhtiölle maksutta.

Lue lisää:

- Regressi sairaanhoitokorvauksissa
- [Kela.fi/vakuutusyhtiöt](https://kela.fi/vakuutusyhtiöt)

1.13 Päätöksen oikaisu ja poistaminen

Kaikille etuuksille yhteinen Päätöksen oikaisu ja poistaminen.

1.14 Lääkkeiden korvausoikeuden lakkauttaminen, korvausoikeuspäätöksen oikaisu ja poisto

---

Korvausoikeuden lakkauttaminen asiakkaan pyynnöstä

Lääkkeiden korvausoikeus voidaan lakkauttaa, kun oikeustoimikelpoinen henkilö ilmoittaa kirjallisesti haluavansa luopua hänelle myönnetystä korvausoikeudesta. Asiakkaan oma tahto on ratkaiseva, eikä hänen tarvitse esittää parantumista osoittavaa lääkärinlausuntoa. Lääkkeiden korvausoikeutta ei voi lakkauttaa suullisella pyynnöllä.

Korvausoikeuden lakkauttaminen, toimenpiteet

- Skannaa asiakkaan kirjallinen poistopyyntö Oiwaan.

- Tee muutospäätös, jolla muutat aiemmin tehdyn päätöksen voimassaoloaikaa (lakkautus kuluva kuukauden loppuun). Tieto lakkautetusta päätöksestä jää tietokantaan.
- Jos asiakas vaatii, että asiaa koskevat merkinnät on poistettava Kelan tietokannasta
  - tee pyyntö tietojen poistamisesta tietokannasta (henkilötunnus, mitä asiakas on pyytänyt, mihin päivämäärään oikeus on lakkautettu) Terveystieteiden tutkimuskeskuksen osaamiskeskukseen lääkeryhmälle RP_LÄÄKEKORVAUS.
- Pyydä asiakasta palauttamaan Kela-kortti, jossa on lakkautettu korvausoikeus.
- Tilaa asiakkaalle kuun vaihduttua uusi Kela-kortti.

Tiedot jäävät Oiwaan, koska korvausoikeuspäätös ei ole ollut virheellinen.

Muutospäätöksen tekeminen, jos päätös on tehty vanhalla järjestelmällä

- Vanhalla järjestelmällä (YTLR, SCLR, ratkaisupv 01.01.0001) tai teknisesti (ratkaisupv 01.01.0001) tehtyyn päätökseen ei voi tehdä muutospäätöstä.
- Ota talteen päätössivulta korvausoikeusnumero ja myöntöaika ja poista vanha päätös.
- Tee alkuperäistä vastaava päätös (ohje on selaimen ohje-näppäimen alla), jota ei lähetetä asiakkaalle.
- Tee muutospäätöksenä lakkautus.

Jos asiakas hakee lakkauttamisen jälkeen korvausoikeutta samaan sairauteen, se voidaan lääketieteellisten edellytysten täytyessä myöntää uuden lääkärinlausunnon perusteella.

Korvausoikeuspäätöksen oikaiseminen

Lääkkeiden korvausoikeuspäätös oikaistaan asiakkaan kirjallisella tai suullisella suostumuksella, kun päätös on tehty esimerkiksi toiseen sairauteen kuin oli haettu tai tarkoitettu.

- Tee muutospäätös Erityiskorvattavat lääkeoikeudet -järjestelmässä. Pyydä asiakasta palauttamaan Kela-kortti, jossa on virheellinen korvausoikeus ja palauttamaan/hävittämään virheellinen päätöskirje.

Jos poistettavaksi esitetty päätös on tehty lääkärinlausuntoon kirjoitetun merkinnän mukaisesti, mutta se ilmenee tai osoitetaan virheelliseksi (esim. diagnoosi on muu kuin mitä tarkoitettu), on tällaisen asiavirheen korjausta varten saatava selvitys lausunnon antaneelta lääkäriltä.

Korvausoikeuspäätöksen poistaminen

Lääkkeiden korvausoikeus voidaan poistaa asiakkaan kirjallisella tai suullisella suostumuksella esim. silloin, kun oikeus on myönnetty

- väärälle henkilölle.
- Kelaan toimitetun lääkärinlausunnon perusteella, vaikka lausuntoa ei ollut tarkoitettu lääkekorvausoikeushakemukseksi.

Päätöksen poistaminen, toimenpiteet

- Tarkista, että asiakas ei ole saanut korvauksia kyseisellä korvausoikeudella.
- Ota yhteyttä Terveystieteiden tutkimuskeskuksen lääkeryhmään ja pyydä poistamaan päätöskirje tietokannasta.

- Poista päätös erityiskorvattavat lääkeoikeudet -käsittelyjärjestelmästä, kun lääkeryhmä on ilmoittanut, että päätöksen voi poistaa.
- Pyydä asiakasta palauttamaan Kela-kortti, jossa on virheellinen korvausoikeus ja palauttamaan/hävittämään virheellinen päätöskirje.
- Tilaa asiakkaalle uusi Kela-kortti.

Huom! Jos asiakas on saanut korvauksia kyseisellä korvausoikeudella

- Päätöstä ei voi poistaa.
- Lakkautus korvausoikeus sen kuukauden loppuun, jona asiakas on saanut korvauksia ko. korvausoikeudella.

Jos päätös on tehty väärälle henkilölle, tiedot on poistettava myös Oiwasta

Virheellisen päätöksen poistamisen jälkeen

- Siirrä asiakirjat oikealle henkilölle.
- Poista asiakirjat ja työ väärältä henkilöltä (vaatii tietyt käyttöoikeudet Oiwassa) ja tarkista, että väärän henkilön tiedoissa ei näy enää mitään asiaan viittaavaa.
- Tarkista, että oikealla henkilöllä on asiaan liittyvät oikeat tiedot Oiwassa.
- Jos kyse on suljetussa työssä olevan asiakirjan tai suljetun työn poistamisesta, tilaa virheellisen asiakirjan poistaminen [Tilaamon](#) kautta ja yksilöi poistettavat tiedot.

Päätöskirjeen poistaminen postituksesta ratkaisupäivää seuraavana päivänä

Voit yrittää estää keskitetysti tulostetun päätöksen postituksen ratkaisupäivää seuraavana päivänä klo 12.00 mennessä.

- Ota yhteyttä Asiakastukeen (p. 47750) ja pyydä päätöskirjeen poistamista postituksesta.
- Ota yhteyttä myös Terveydenhuoltoetuksien osaamiskeskuksen lääkeryhmään, jos kyseessä on virheellisesti myönnetty lääkkeiden korvausoikeus, joka pitää poistaa tietokannasta.

1.14.1 Ulkomaille muutto

Henkilön muuttaessa pois Suomesta hänen voimassa olevia korvausoikeuksia (erityiskorvausoikeus, rajoitettu erityiskorvausoikeus, rajoitettu peruskorvausoikeus ja oikeus kliinisten ravintovalmisteiden korvaukseen) ei lakkauteta.

1.15 Muutoksenhaku

Kaikille etuuksille yhteinen Muutoksenhaku-ohje.